

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตาม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :

ศูนย์ลาดพร้าว.

_____. (2543). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

กรุงเทพมหานคร.

กิ่งแก้ว เพ็ชรราช. (2545) เอกสารคำสอนรายวิชาคหิชนวิทยา. คณะมนุษยศาสตร์.

สถาบันราชภัฏอุดรคิตต์.

โครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคิตต์ไทย. (2543). การจัดกิจกรรมนิสิต/นักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรมสำหรับบัณฑิตอุดมคิตต์ไทย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย จำกัด.

ขนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). คหิชนวิทยา. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

คณะศึกษาศาสตร์. (2536). เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะ

ภาษาต่างประเทศ หมายเลข 1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คำหมาน คนไค. (2545). 149 แบบฝึกคิตภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัทคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

_____. (2532). คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาคุณธรรม

กรุงเทพมหานคร.

ฉัตรา บุนนาค. (2526). ศิลปะการใช้ภาษาไทย : ในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ / ฉัตรา บุนนาค,

สุวรรณฉี อุดมผล, วรฉี พุทธเจริญทอง. กรุงเทพฯ : ปรกาศพริค.

ฐะปะนีย์ นาคทรพ และคณะ. (2546). ภาษาไทย ม. 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ฉรรคชัย ปัญญานนทชัย. (2550). บันทีกอจดหมายเหตุประเทศจีน, อินไซด์สามก๊ก. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์คอกหญ้า.

- คารุณี นิพัทธ์ศานต์. (2549). การวิเคราะห์จริยธรรม คุณธรรมจากรรณคดีท้องถิ่นเรื่อง โคลงเจ้า
วิทุรสอนหลานเพื่อการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ ศุภเมธ. (2526). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- นงลักษณ์ วัชรชัย บุปผา เมฆศรีทองคำ และธีรวัฒน์ ฆะราช. (2550). การวิจัยนำร่องการใช้ตัวบ่งชี้
คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- นงลักษณ์ วัชรชัยและรุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล. (2551). การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรม
จริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- นภค จันทรเพ็ญ. (2539). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2542). คติชาวบ้าน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา ภักดีบัณฑิต. (2532). ฃญาภยิต : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุปผา ทวีสุข. (2526). คติชาวบ้าน : กระจกส่องสังคม. รามคำแหง 9.
- บุปผา บุญทิพย์. (2531). คติชาวบ้าน. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเกิด รัตนแสง. (2536). หนังสือเรียนรายวิชา ท 035 วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร. (2546). ปทานุกรม สำนวน สุภาษิต คำพังเพย. กรุงเทพฯ : เอสแอนด์เคบุคส์
- เบญจวรรณ มณีฉาย. (2537). สำนวนไทย โวหาร. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.
- ประคอง เจริญจิตรกรรม. (2536). วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2531). วัฒนธรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. (2545). ภูมิปัญญาทางภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประกาศรี สีหอำไพ. (2535). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวีณ ณ นคร. (2526). คุณธรรมสำหรับข้าราชการ. เอกสารการฝึกอบรมปฐมนิเทศ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2552). สถานภาพการเรียนรู้และการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ
ในประเทศไทย. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วสิน อินทสระ. (2529). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาการ.
- ผาสุก มุททเมธา. (2535). คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.

พระนพบุรี มหาวรรณ. (2549). ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาในนวนิยายของมาลา คำจันทร์.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระประยูร ชัมมจิตโต. (2536). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร : ปัญญา ขยัน ซื่อสัตย์ มนุษยสัมพันธ์.

กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

พระราชวรมนี. (2543). กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ.

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2528). จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2539). เอกสารการสอนชุดวิชา :

การสอนภาษาไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ยุพิน ธิดลาด. (2540). การวิเคราะห์ด้านจริยธรรมในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ระวีพรรณ เจษฎากุล. (2550). การวิเคราะห์ภาษิตคำคมวัดอุโมงค์มหาเถรจันทร์ เชียงใหม่

เพื่อการเรียนรู้จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รติยา สารธรรม. (2538). คมคำคมคุณธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุภาพใจ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์.

_____. (2550). รายงานการวิจัย : การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 เขตตรวจราชการที่ 5. สำนักผู้ตรวจราชการ

ประจำเขตตรวจราชการที่ 3 กลุ่มติดตามและประเมินผล.

วัชรพงศ์ โกมุทธรรมวัญญ์. (2548). แผนการจัดการเรียนรู้ (รายชั่วโมง). กรุงเทพฯ :

บริษัท ธพธการพิมพ์ จำกัด.

วันจุฬา ศรีถัมภ์. (2550). ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรม

สร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทย์ วิศทเวทย์. (2532). จริยศาสตร์เบื้องต้น : มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

วิมล คำศรี. (2540). ภาษิตและสำนวน วรรณกรรมมุขปาฐะเมืองนครศรีธรรมราช การศึกษา

เชิงวิเคราะห์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสำนักศิลปวัฒนธรรม

สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

ศรีวิไล พลมณี. (2545). พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีวิไล พลมณี. (2545). ภาษาและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. เขียนใหม่ : ทิพยเนตร.

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพฯ : เวิร์คเวฟเอดิเคชัน.

ศูนย์คุณธรรม. (2551). การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

ศูนย์คุณธรรม. (2548). สรุปการประชุมเสวนา : การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สมเกียรติ ขอบผล. (2535). การศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ.

สมพร แพ่งพิพัฒน์. (2547). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ :
โอ. เอส. พรินติ้ง เฮาส์.

สมยศ แม่นเข้ม. (2544). คู่มือครู ครูสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ การทรงศึกษาธิการ.

สมัคร สุพรรณรัตน์. (2536). วิธีการสอนภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

_____. (2418). สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน). พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาการพิมพ์. (2544) การแปลสามก๊กเป็นภาษาต่าง ๆ สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระ
คลัง (หน). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาการพิมพ์.

สุกัญษรัตน์ คงงาม (2548). การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนโรงเรียน สมาคมสตรีไทย
การบูรณาการแบบเน้นคุณธรรม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเชษฐ์ ชีระมณี. (2546). การสร้างจริยธรรมของสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดจรรยาศึกษาดีเด่น
ระดับประถมศึกษาในภาคใต้. สำนักพิมพ์ สมิหลาไทยส หาดใหญ่สงขลา.

สุรีย์ มีผลกิจ. รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูล. (2550). คุณธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรมตามแนวทาง
พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : บริษัท ความฟอรัม จำกัด.

สุพรรณิ ไชยอำพร. (2550). รูปแบบแหล่งเรียนรู้คุณธรรมเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บริษัท ปริณาม จำกัด.

เสนีย์ วิลาวรรณ.(2546). พัฒนาทักษะภาษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด.

อมรา เล็กเริงสินธ์ . (2542). คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์สถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต.

อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). การเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
 อุดม รุ่งเรืองศรี. (2546). วรรณกรรมล้านนา. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 เอมอร จิตตะโสภณ. (2536). เอกสารการสัมมนา เรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.
 19-20 สิงหาคม.

ภาษาต่างประเทศ

Andrea Comte Sponville. (2006). **Petit Traite Des Grandes Vertus.**
 Gardner, R.C. (1968). Attitudes and motivation : Theory roles in second Language acquisition.
TESOL. Convention. 2.
 Good, Carter V. 1976. **Dictionary of Education.** New York : McGraw Hill.
 Hamer, J. F. and Blance, M.H.A. (1989). **Bilinguality and bilingualism.** Cambridge : Cambridge
 University Press.
 Krashen, S.D. and Terrel, T.D. (1981). **The Natural Approach Language in the Classroom.** U.K. :
 Pergamon Press.
 Longman. 1978. **Dictionary of Contemporary English.** London : Longman Group.
 Stevick, E.W.(1982). **Teaching and learning language.** Cambridge : Cambridge University Press.
 William J. Bennett. (1993). **The book of virtue.** New York : Simon and Schoster.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและจดหมายเชิญ

1. อาจารย์ วิวัฒน์ แดงสังวาลย์	อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. อาจารย์ ครุณี นิพัทธ์สานต์	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
3. อาจารย์ ทัดพิชา ชลวิสูตร	อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ที่ ศธ ๖๓๕๓ (๑๕) ๑๓ / ๕๘๔

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๕ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ วิวัฒน์ แดงสังวาลย์

ด้วยนางสาว Wei Na นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในหัวข้อ เรื่อง การวิเคราะห์คุณธรรมในคำคมจากวรรณคดีเรื่องสามก๊กเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยมีรองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี เป็นประธาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยในครั้งนี้ ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สุรางคณา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย / หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร ๐๕-๓๕๔๔๒๒๔

โทรสาร ๐๕-๓๒๒๑๒๘๓

ที่ ศธ ๖๓๕๓ (๑๕) ๑๓ / ๕๘๔

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๕ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ คารุณี นิพัทธ์ศานต์

ด้วยนางสาว Wei Na นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในหัวข้อ เรื่อง การวิเคราะห์คุณธรรมในคำคมจากวรรณคดีเรื่องสามก๊กเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยมีรองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี เป็นประธาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและ โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยในครั้งนี้ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สุรางคณา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย / หัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทย

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร ๐๕-๓๕๔๔๒๒๔

โทรสาร ๐๕-๓๒๒๑๒๔๓

ที่ ศธ ๖๓๕๓ (๑๕) ๑๓ / ๕๘๔

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๓๕ ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ทศพิชา ชลวิสูตร

ด้วยนางสาว Wei Na นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในหัวข้อ เรื่อง การวิเคราะห์คุณธรรมในคำคมจากวรรณคดีเรื่องสามก๊กเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยมีรองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี เป็นประธาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและ โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยในครั้งนี้ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์สุรางคณา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย / หัวหน้าสายวิชาภาษาไทย

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร ๐๕-๓๕๔๔๒๒๔

โทรสาร ๐๕-๓๒๒๑๑๘๘๓

ภาคผนวก ข

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์เนื้อหา ด้านคุณธรรมในคำคมจากวรรณคดีเรื่องสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
1.	เกิดใจ โภกผ้าเหลืองขึ้นทั้งนี้ เพราะเหตุด้วยพระองค์เชื้อฟุ้งขึ้นที่ลิบคน ขึ้นที่ลิบคนนั้นตัดสิน เนื้อหาความอาณัติราษฎรกลับจริงเป็นเท็จ เท็จเป็นจริง ขุนนางผู้ใหญ่น้อยซึ่งเป็นคุณธรรมนั้น ให้ถอดเสีย เอาสินบน ผู้หาตัดขี้เป็น ไม่เอามาตั้งเป็นขุนนางผู้ใหญ่น้อย บ้านเมืองก็เกิดจลาจล อาณัติราษฎรได้ความเดือดร้อนมาคุ้มเท่าบัดนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าจะให้เอาขึ้นที่ลิบคน ไปตัด ศีรษะตระเวนประกาศแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงให้ทั่วทุกหัวเมือง ซึ่งขึ้นแก่เมืองหลวง ใครมี สติปัญญาเป็นคุณธรรมมีความชอบก็ให้ตั้งเป็นขุนนาง โดยยศถาศักดิ์ตามสมควร บ้านเมืองก็จะอยู่ เย็นเป็นสุขสืบไป	เดียวกันพูด พระเจ้าเลนเต้	ความยุติธรรม	ใครมีสติปัญญาเป็นคุณธรรมมีความชอบ ก็ให้ตั้งเป็นขุนนาง
2.	เดียวกันมากราบทูลกล่าว ไทยเราทั้งนี้ขึ้นชื่อใหญ่ ะระยมนั้นไปทำการศึกกับโจรมีความชอบหา ผู้ใดจะทูลความชอบให้ไม่ มันจึงโกรธอาจใจเข้ามาทูลเองดังนี้ ครั้นเราจะให้ทำ ไทยตอบบัดนี้ ความนิพนทาก็จะมีแก่เรา อย่างเราจะนิ่งไว้ก่อนก่อนนานไป จึงคิดอ่านฆ่าเสียก็จะไม่มีมือเรา เรื่องนี้พระนาคคีธักอ้างจວວວว่า เป็นเชื้อพระวงศ์ชื่อว่าได้ไปรบ โจรถึงสามสิบสี่สามสิบห้าครั้งนั้น เรา พิเคราะห์ดูรูปร่างเช่นนี้ไม่เห็นสมทำการศึก อย่างพูดโกหกเราหาเชื่อดัวท่านไม่	ขึ้นที่ลิบคน พูดกัน	ความรู้จักข่มใจ ตนเอง	ขึ้นที่รู้จักข่มใจไม่แสดงความโกรธ
3.	ตักอิ้วทำสง่าทั้งนี้ ปรารถนาจะเอาสินบนเป็นประโยชน์แก่ตัว	ตักอิ้วพูดกับ เล่าปี่	ความฉลาด เฉียบแหลม	ตักอิ้วมีความสามารถในการวิเคราะห์ คำพูด
4.		ปลัดพูดกับเล่าปี่	ความฉลาด เฉียบแหลม	ดูกลอุบายของตักอิ้วออก
5.	ตั้งแต่เราได้อยู่เมืองนี้ จะ ได้คำธรรมเนียมนิยมเลียบเคียงกันเห็นหนึ่ง เข็มเล่มหนึ่งแก่ อาณาประชาราษฎร์ให้ได้รับความเดือดร้อนหาไม่ ได้ จะเอาสิ่งใดมาให้สินบนแก่ตักอิ้วนั้นก็ขัดสน	เล่าปี่พูดกับปลัด	ความฉลาด เฉียบแหลม	เล่าปี่มีความฉลาดในการหาเหตุผล ปกป้องตัวเอง

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
6.	อ้ายนี้มันจื๋อใหญ่ แล้วเป็นคนหยาบเข้าไว้มันมิได้ ขอบตีสื่อให้ตาย	เดียวพูดกับ เล่าปี่	ความเป็นผู้นำ	กล้าในการตัดสินใจ
7.	อันเราพี่น้องตามคนอุปมาดุจดั่งหงส์ ซึ่งจะอาศัยในป่านี้ไม่สมควร	กวนอูพูดกับ เล่าปี่		
8.	หัวเมืองทั้งปวงซึ่งเกิดจากครั้งนี้ เหตุเพราะขันทีสิบคนว่าราชการตัดสินคดี ราษฎรมิได้เป็น ยุติธรรมข้าพเจ้าแจ้งเนื้อความแล้ว ครั้นจะมีกราบทูลก็เหมือนหนึ่งหมามีกตัญญูต่อพระองค์ไม่	เล่าไต่ทูล พระเจ้าเลนเต้	ความซื่อสัตย์ สุจริต	เห็นบ้านเมืองเดือดร้อนก็ทูลพระองค์
9.	ขุนนางผู้ใหญ่ทั้งปวงเห็นว่า พระองค์โปรดเลี้ยงข้าพเจ้าๆ ก็ทำราชการโดยสุจริต ขุนนางทั้งปวงกับ เล่าไต่มีใจริษยาข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าจะทำการกราบทูลไปนั้นเห็นจะไม่รอดชีวิต ข้าพเจ้าทั้งสิบคนนี้ จะขอออกจากราชสำนักเสียแล้ว แลทรัพย์สินสิ่งของข้าพเจ้าทั้งปวงนั้น ขอถวายพระองค์ให้ พระราชทานแก่ข้าพเจ้าซึ่งทำการราชการ แต่ตัวข้าพเจ้าทั้งนี้จะขอกราบถวายบังคมลาไปทำไรใด นาเลี้ยงชีวิต	ขันทีทั้งสิบทูล พระเจ้าเลนเต้	ความฉลาด เฉียบแหลม	ขันทีทั้งสิบมีความฉลาดในการเอาตัว รอด
10.	อันขุนนางนั้น พระเจ้าเลนเต้ก็โปรดปรานพรรคพวกในวังก็มีเป็นอันมาก ท่านคิดการทั้งนี้เลือก จะมีสำเร็จ จะไม่ตายแต่ตัว จะพาญาติพี่น้องตายเสียสิ้น ขอท่านจงดำริดูให้คร่าก่อน	โจโฉพูดกับ โฮจิ้นเมื่อ โฮจิ้นคิดฆ่า แกนวน	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	โจโฉเป็นคนรอบคอบในการคิด
11.	ธรรมดาจะทำกาสิ่งใดการนั้นมิสำเร็จก็หาสิ้นวิตกไม่	อ้วนเสี้ยวพูดกับ โฮจิ้น	ความผู้ดีชอบ ชั่วดี	ทำอะไรไม่สำเร็จก็รู้ดีกละอายใจ
12.	ซึ่งฆ่าคนหาเวนเสียมัน เหมือนหนึ่งฟันต้นหญ้าจะให้ตาย ขันทีสิบเหมือนหนึ่งรากหญ้า ตายแต่ต้น นั้นเห็นไม่สิ้นเชิงรากก็จะออกแทนขึ้นมา ภายหลังน้ำไปเห็นอันตรายจะมีแก่ท่านเป็นมั่นคง	อ้วนเสี้ยวพูดกับ โฮจิ้น	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ทำอะไรต้องคิดถึงถึงหน้าด้วย

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
13.	แลพระองค์ก็กับข้าพเจ้าเป็นสตรีจะออกจากราชาการเมืองนั้นไมควรร ถ้ามีทั้งข้าพเจ้าเห็นจะเป็น อันตราย	นางไฮเฮาพูด กับนางตั้งไทฮอ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	นางไฮเฮาคิดว่านางตั้งไทฮอไม่ควรออก จากราชาการเมืองนั้น
14.	เราเห็นผิดช่วยเตือนสติ กลับมาโกรธเราอีกเล่า	นางไฮเฮาพูด กับนางตั้งไทฮอ		
15.	ตัวเป็นผู้น้อยแต่ก่อนมา หาผู้ใดนับถือไม่ แลตัวได้เป็นพระมเหสีพระเจ้าเลนเต้ผู้บุตรเราตัวก็เคย อ่อนข้อเรา มาบัดนี้ถูกของตัวได้ว่าราชาการเมือง ตัวตั้งตัวว่ารู้ชนบทรรมนิยมแผ่นดิน	นางตั้งไทฮอพูด กับนางไฮเฮา		
16.	ฉันที่สิบคนนั้นท้าว ท่านให้ทหาร ไปลอบฆ่านางตั้งไทฮอเสียหวังจะคิดเอาราชสมบัติ ซึ่งท่านจะ นอนใจอยู่จะมีคิดฆ่าฉันที่สิบคนเสีย ภายหลังนี้ไปเห็นจะเป็นอันตรายเป็นมั่นคง ครั้งนี้ท่านกับไฮ เบียวผู้น้องก็เป็นผู้สำเร็จราชการลี้ภัยขาด ขุนนางทั้งปวงก็อยู่ในเงื้อมมือท่านสิ้น ถ้าท่านคิด ประการใดเห็นจะสมปรารถนาอุปมาเหมือนพลิกแผ่นดินกลับ	ฮวนเสี่ยวพูดกับ โฮจิ้น	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	เหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมานี้จะผลไปถึง อนาคต
17.	โฮจิ้นนั้นทำการหยาบช้า มาพันผู้คนเสียตามอำเภอใจ เห็นจะเสียชนบแผ่นดินไป	เตียวเหยียงพูด กับโฮเบียว	ความรู้ผิดชอบ ชั่วดี	โฮจิ้นทำการหยาบช้า มาพันผู้คนตาม อำเภอใจ
18.	ผู้หนึ่งกำเริบใจว่า ตัวชำนาญการกระสุนหลักตายิงนก ถ้ากระสุนถูกมือเข้าก็จะเสียการ	ใจความใน โคลงบทหนึ่ง ของตันหลิม	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	เป็นการเตือนสติให้รอบคอบไม่ประมาท
19.	ตัวท่านทุกวันนี้ราชการเมืองก็จะลี้ภัยขาดอยู่แก่ท่าน ขุนนางทั้งปวงก็อยู่ในเงื้อมมือท่าน อันฉันที่ สิบคนเหมือนหนึ่งแมลงมา ตัวท่านเหมือนนกของเพลิงอันใหญ่ แมลงมาหรือจะสู้เพลิงได้ ถ้าท่านจะ คิดประการใดก็จะสมดังปรารถนา ตัวท่านเหมือนพระยาหงส์คิดการใหญ่แล้วจะมาคร่าทำฝูงกา อยู่นั้น ไม่ควร	ตันหลิมพูดกับ โฮจิ้น	ความเป็นผู้นำ	เตือนโฮจิ้นเป็นผู้ที่ต้องมีความกล้าใน การตัดสินใจ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
20.	ตัวท่านจะมาร่วมคิดการใหญ่กับเรานั้น ความคิดท่านน้อยนัก อุปมาดังเด็กเลี้ยงโค	โสดินพูดกับ ต้นหลิม		
21.	อย่างธรรมนิยมแผ่นดินแต่ก่อนก็มีมา พระมหากษัตริย์เชื้อพืงตั้งแต่จันที่เป็นแสนปศุสัตว์ใหญ่ ราชการเมืองก็ผันแปร ไปมีเมืองๆ มาอยู่ ครั้นนี้ฉันทีสิบคนซึ่งหยาบช้านั้น มีสติปัญญาเป็นใหญ่อยู่ คนเดียวสองคนดอก ถ้าจะคิดจับเอาใหญ่ในนั้นเสียก็จะได้โดยง่าย ทำไมจะให้ร้อนถึงหัว เมื่อยยกเป็นกระบวนทัพเอกรักริกมาเล่า	โสดินพูดกับ โสดิน	ความฉลาด เรียบแหลม	โสดินมีความฉลาดในการวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่างๆ
22.	ตั้งโต๊ะนั้นใจดังเสือ ซึ่งจะให้เข้ามาในเมืองนี้ เห็นจะมีอันตรายแก่คนทั้งปวง	แต่ถ้ายพูดกับ โสดิน	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	มองการณ์ไกลไม่ประมาท
23.	ท่านนี้จะคิดการใหญ่ด้วยเราไม่ได้ ได้ยินแต่ข่าวยังมีเห็นหัวเสือก็ครั่นคร้าม	โสดินพูดกับ แต่ถ้าย		
24.	ซึ่งจะให้ข้าพเจ้าออกไปหานั้น เหมือนหนึ่งเอาเนื้อไปสู่เสือ อันจะมีชีวิตกินมานั้นหาไม่ได้	เตียวเหยียงพูด กับนางโฮเฮา	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	เตียวเหยียงระมัดระวัง ไม่ออกไปสู่ศัตรู
25.	ตัวแต่ก่อนนั้นก็เป็นผู้หย่อยอยู่ เราได้ช่วยทำนุบำรุงว่ากล่าวพิชิตกุล ตัวจึงได้เป็นผู้ใหญ่จนถึงเพียงนี้ แลตัวกำเริบ ให้คน ไปลอบฆ่านางตั้งไทฮ้อ ซึ่งเป็นมารดาพระเจ้าเลนเต้ค้นหาความผิดมิได้แน่เสีย แล้วตัวแอบรับสั่งออกไปให้หาหัวเมืองทั้งปวง ยกทหารเข้ามาจะจับเราซึ่งมีคุณแก่ตัวมาเสียนั้น ตัวหาผิดอยู่ต่อเราไม่กลัวว่าเราเป็นศัตรูราชสมบัติอีกเล่า ตัวจะทำร้ายอยู่แล้วจะเอาชีวิตมิถึงเสีย บัดนี้ก่อน	เตียวเหยียงพูด กับโสดิน	ความรู้ลึกซึ้ง ซื่อสัตย์	โสดินเป็นคนอกตัญญู
26.	ทั้งห้อยนี้เป็นเทพาช่วยนำทางให้เราเป็นมั่นคงภายหน้าไปเห็นเราจะยังมีบุญอยู่	หองจูเหียบพูด กับหองจูเปียน	ความกตัญญู กตเวที	จำบุญคุณของหงษ์ห้อย

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
27.	อย่างธรรมเนียมในเมืองหลวงถ้าหาเจ้าเสวยราชสมบัติแต่วันหนึ่งไม่ บ้านเมืองมักเกิดอันตราย ขอเชิญเสด็จเข้าไปเสวยราชสมบัติอยู่ดังเก่า แผ่นดินจึงจะเป็นปกติสืบไป	ชวยกกับ บิณฑของทูต หองจูเปียนกับ หองจูเหียบ	ความจริงรักกัคดี	ทำให้แผ่นดินเป็นปกติ
28.	จะมารับเสด็จแล้วเป็นไฉนจึงไม่ลงจากม้าเล่า	หองจูเหียบพูด กับตั้งโต๊ะ		
29.	ท่านนี้มิเสียแรงเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ใจสัต์ช้อยคำด้นกับคำปลายด้องกัน	หองจูเหียบพูด กับตั้งโต๊ะ	ความซื่อสัตย์ สุจริต	รักษาคำพูด
30.	เราจะยกหองจูเปียนเสีย จะให้หองจูเหียบเสวยราชย์ ราชการเลขุณนางทั้งปวงก็จะเป็นสิทธิแก่เรา ภายนอกนี้ไปจะคิดการถึงใดก็จะได้สะดวก	ตั้งโต๊ะพูดกับ ตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	การวางแผนในการปกครอง
31.	ทุกวันนี้มีเจ้าก็เหมือนหนึ่งหาไม่ เสนาบดีสำเร็จราชการก็ไม่มี แผ่นดินพึ่งสงบ ซึ่งท่านคิดทั้งนี้ ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วยให้ท่านเร่งคิดทำเถิด	ลิตูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความเป็นผู้นำ	การรู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ
32.	ทุกวันนี้ หองจูเปียน ได้เสวยราชสมบัติอุปมาดังสิริพระเลหัวโตนานาติกับอาณาประชาราษฎร์ทั้ง ปวง แต่ไม่มีสง่าอาชญาสิทธิให้ขุนนางแลราษฎรเกรงกลัว บัดนี้ เราเห็นหองจูเหียบมีสติปัญญา แหลมหลักกล้าหาญเราจะให้ถอดหองจูเปียนเสีย จะให้หองจูเหียบเสวยราชย์แผ่นดินจึงจะอยู่เย็น เป็นสุข	ตั้งโต๊ะพูดกับ ขุนนางทั้งปวง	ความกล้าหาญ	ตั้งโต๊ะมีความกล้าหาญในการเปลี่ยน ผู้ปกครองแผ่นดิน
33.	ท่านปรึกษาข้าราชการนั้นผิดนัก พระเจ้าเลนเต้ผู้เป็นพระราชบิดาเห็นว่าหองจูเปียนมีสติปัญญา ตัวท่านเป็นขุนนางหัวเมืองมิได้แจ้ง กฎหมายในพระราชฐานจะถอดหองจูเปียนซึ่งมิได้มี ความผิดเลยนั้นไม่ชอบ	ลิตูพูดกับ ตั้งโต๊ะ	ความยุติธรรม	ถอดหองจูเปียนซึ่งมิได้มีความผิดเลยนั้น ไม่ชอบ ไม่ยุติธรรม

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
34.	โอดคิดนี้เป็นขุนนางผู้ใหญ่มาแต่ก่อน นำใจก็สัดซื่อซื่อมันคง ขุนนางทั้งปวงเลอาณาประหารราษฎรมิ ใจรักโอดคิดเป็นอันมาก ซึ่งท่านจะฆ่าโอดคิดเสียก็นั้นเห็นว่าการราษฎรทั้งปวงจะมีความเดือดร้อนนัก	แพะเป๊กพูด กับตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	เห็นผลกระทบของการฆ่าโอดคิด
35.	ท่านเลียดคิดการใหญ่ เสียขายกับตั้งโต๊ะหนึ่งโยเล้า ถ้าสมความคิดแล้วท่านจะปรารถนา สิ่งใดก็จะได้โดยสะดวก	ลิตพูดกับตั้งโต๊ะ	ความเป็นผู้นำ	การไม่เสียขายสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เพื่อได้สิ่งที มากกว่าในภายหลัง
36.	ท่านนี้มีฝีมือกล้าหาญ ในการสงครามเลียดชราภักฎทุกหัวเมือง จะคิดเอาสิ่งใดก็จะได้ดังปรารถนา เป็นไหนมาจำใจอยู่ดังนี้	ลิตพูดกับลิตไป	ความเป็นมิตร	เตือนลิตไปไม่ควรรอบแค้นในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ
37.	ธรรมดาคนที่ยอมอาศัยป่า ซึ่งมีผลไม้มากจึงเป็นสุข ประเพณีขุนนางทำการราชการ ถ้าพระมหากษัตริย์ ทรงทศพิศราชธรรมแล้วก็มีความสุข ซึ่งท่านว่าจำใจอยู่ด้วยตั้งหงวนนั้นจะเอาประโยชน์อันใด ภายนอกไปเห็นจะมีอันตราย จงผ่อนผันหาที่อยู่อให้เป็นที่สุจริตกว่า	ลิตพูดกับลิตไป	ความเป็นมิตร	เตือนลิตไปไม่ต้องการเงิน
38.	แต่ตัวเราฝีมือเป็นประมาณตั้งโต๊ะยังมีใจรักช่วยแสนความชอบให้ เราจึงได้เป็นนายทหารเลว ท่านนี้มีฝีมือรบพุ่งกล้าหาญยิ่งกว่าเรา ถ้าไปอยู่ด้วยเห็นจะได้เป็นขุนนางใหญ่ขึ้นกว่านี้ ลาภสักการ ความสุก็จะจะมีเป็นอันมาก	ลิตพูดกับลิตไป	การสรรเสริญ	ลิตไปมีมือรบพุ่งกล้าหาญ
39.	ตัวเรานี้อุปมาเหมือนท่านดกกล้างแล้วฝนแล้งกล้างนั้นใบแดงไป ซึ่งท่านมาหาราบัดนี้เหมือน ฝนตกลงมาใหญ่ น้ำท่วมเลี้ยงต้นกล้าชุ่มชื่นขึ้นใบนั้นเขียวสดชื่น	ตั้งโต๊ะพูดกับ ลิตไป	การสรรเสริญ	ตั้งโต๊ะพูดยกย่องลิตไปว่า เขาสามารถ พึ่งพาได้
40.	หองจูเปียนเป็นพระราชบุตรเอก พระราชบิดาถวายยศสมบัติให้หองจูเปียนเสวยราชย์ก็ได้มี ความผดุงใจ ตัวจะมากอดเสียแล้วจะยกหองจูเหียบพระราชบุตรโทขึ้นเสวยราชย์นั้น ตัวจะคิด อ่านเป็นขบถหรือ	ฮ้วนเสี้ยวพูด กับตั้งโต๊ะ	การอนุรักษ ธรรมนิยม	หองจูเปียน ไม่มีความผิด ถ้าอดเสียจะ เป็นขบถ
41.	ราชสมบัติทุกวันนี้ อยู่ในเงื้อมมือเราๆ เห็นไม่ชอบจึงจะทำให้อชอบ ถ้าตัวมิพึงจะขึ้นจัดอยู่ขณะนี้ ตัว จงเลียดกระบี่ที่เราถืออยู่นี้จะคมหรือไม่	ตั้งโต๊ะพูดกับ ฮ้วนเสี้ยว	ความมั่นใจใน ตนเอง	ราชสมบัติทุกวันนี้ อยู่ในเงื้อมมือเรา

ตอนที่	เนื้อหาความ	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
42.	กระบี่เรื่อมาก็มีอยู่ ถ้าตัวมีฟางจะขึ้นตั้งของอุยเหียบขึ้นให้ผิดอย่างธรรมเนียม ตัวจงดูกระบี่ซึ่งเร ถือมานี้เห็นจะคมหรือไม่คมเล่า	ฮวันเสียวพูด กับตั้งโต๊ะ	ความกล้าหาญ	ฮวันเสียวไม่กลัวคำพูดของตั้งโต๊ะ
43.	เราจะคิดการใหญ่อยู่ ครั้นจะฆ่าฟันกันจนการซึ่งคิดไว้นั้นก็จะเสียไป	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความรู้จักกับใจ ตนเอง	การทำเรื่องใหญ่ต้องไม่คิดเรื่องเล็กๆ
44.	หองจูเปียนนั้นหาสติปัญญามิได้ จะให้ลอลเสียวเราจะให้ตั้งหองจูเหียบซึ่งมีสติปัญญาหลักแหลม ขึ้นเสวยราชสมบัติ ถ้าผู้ใดมีลงใจพร้อมด้วยเราจะฆ่าเสีย	ตั้งโต๊ะร้อง ประกาศในที่ ชุมนุมขุนนาง ทั้งปวง	ความเป็นผู้นำ	มีความกล้าในการตัดสินใจ
45.	ราชการในเมืองหลวงทุกวันนี้ ก็สิทธิขาดอยู่แก่ท่านสิ้นซึ่งจะคิดประการใดนั้นขอให้เราคิดเสียเถิด	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อแผ่นดิน
46.	ทุกวันนี้อาชญาสิทธิก็อยู่แก่เรา เราเห็นว่าหองจูเปียนสติปัญญาน้อยไม่ควรจะอยู่ในราชสมบัติ เรา เห็นหองจูเหียบนั้นกล้าหาญสติปัญญาก็หลักแหลม ควรจะว่าราชการเมืองได้ เราจะตั้งให้เป็นเจ้า แผ่นดิน	ตั้งโต๊ะร้อง ประกาศแก่ขุน นางทั้งปวง	ความกล้าหาญ	ตั้งโต๊ะมีความกล้าหาญใน การเปลี่ยนแปลง
47.	ฮวันเสียวไปครั้งนี้ด้วยโกรธเห็นจะมีความคิดอยู่ หนึ่งแซ่ฮวันนั้น ได้เป็นขุนนางต่อๆ กันมาถึงสี่ชั่ว คน อาณาประชาราษฎร์หัวเมืองทั้งปวงก็นับถือฮวันเสียวเป็นอันมาก น้ำใจฮวันเสียวก็มานะเห็น จะเกลี้ยกล่อมผู้คนตั้งตัวเป็นใหญ่อยู่ตำบลหนึ่งเกรงว่าท่านจะปราบไปมิได้ ขอให้หมีหนึ่งสื่อ รับสั่งให้ไปตั้งฮวันเสียวเป็นเจ้าเมืองตำบลหนึ่ง เห็นฮวันเสียวจะปกติไปต่อท่าน	เจียวปีพูดกับ ตั้งโต๊ะ	ความศรัทธา	ตั้งฮวันเสียวเป็นเจ้าเมืองตำบลหนึ่ง เห็น ฮวันเสียวจะปกติไปต่อท่าน
48.	ทุกวันนี้ราชการทั้งปวงก็สิทธิขาดอยู่ในท่านสิ้น แต่ท่านอย่ากำเริบให้ขุนนางแลราษฎรมีความ ชิงชัง จงผ่อนใจการทำให้อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข แล้วตั้งแต่งขุนนางให้คนทั้งปวงมีใจ รักสรรเสริญท่าน ท่านก็จะได้เป็นใหญ่จำเริญขึ้นทุกวัน	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความมีเมตตา กรุณา	เตือนตั้งโต๊ะว่า การมีเมตตาต่อประชาชน ประชาชนจะยอมรับและสรรเสริญ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
49.	ที่ในพระราชฐานนี้ของพระเจ้าเลนเต้เป็นผู้เป็นพระราชบิดาได้เป็นสิทธิแก่เรา บัดนี้เรากับมารดาได้ ทุกขทรงมานั่งอยู่หมอนกทั้งนี้ ถ้าผู้ใดตั้งข้อต่อบิดาเรา ช่วยแก้แค้นในอกเราได้คุณนั้นหาที่ อุปมามิได้เลย	ใจความใน โคลงของ หองจูเปียน	ความกตัญญู กตเวที	หองจูเปียนมีความกตัญญูต่อบิดา ต้องการแก้แค้นแทนบิดา
50.	ซึ่งตั้งโต๊ะให้อาสุรามาให้กินบุตรเราก็น่าพอใจ แล้วตัวท่านผู้เฒ่ามาจกนเข้า ไป ให้เราเห็นก่อน เราจึงจะให้บุตรเรากิน	นางโฮเฮาพูด กับลียู	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ตัวท่านผู้เฒ่ามาจกนเข้า ไป ให้เราเห็น ก่อนเราจึงจะให้บุตรเรากิน
51.	ซึ่งมหาอุปราชให้อาสุรามาให้นางโฮเฮา ชักมิกินนั้น จงเลือกเอาของสองสิ่งนี้ จะเอาไข่หรือกระบี่	ลียูพูดกับ นางโฮเฮา		
52.	เพราะอ้ายโฮจิ้นผู้พี่ไม่มีความคิด พาเอาพวกโจรเข้ามาในพระราชฐาน อันตราจึงมาถึงกับบุตร ครั้งนี้	นางโฮเฮารำพัน		
53.	ฮ้างตั้งโต๊ะนั้นเป็นนายโจรขบถต่อแผ่นดิน ซึ่งมันจะให้ร้ายแก่ก่อกบฏกับหองจูเปียนผู้บุตรในวันนี้ ถึง มาตราว่า ถูกแม่ลูกจะตาย เทวดาแลมนุษย์ทั้งปวงก็หาสรรเสริญมันไม่ ทั้งฮ้างลียูเป็นพวกขบถก็หา เจริญไม่ ถึงถูกทำมีมิได้ นานไปก็จะมีผู้ฆ่ามันจึงเป็นมั่นคง	นางโฮเฮาพูด กับลียู	ความมั่นใจใน ตนเอง	มันใจว่าตั้งโต๊ะจะถูกฆ่าเสีย
54.	ตัวเรากับมารดาจะตายวันนี้ก็รู้อยู่แล้ว แต่ขอทุเลาให้เราลา มารดาเสียหน่อยหนึ่งเถิด	หองจูเปียนพูด กับลียู	ความกตัญญู กตเวที	ถึงแม้หองจูเปียนจะตายก็ขอร้องไห้ไว้ ชีวิตแม่
55.	ซึ่งจะบิดพิลลือนั้น ไม่มีผู้ใดจะช่วยชีวิตแล้วจะสั่งความกันก็ถึงเร็ว ๆ มหาอุปราชจะคอยเรา	ลียูพูดกับหองจู เปียนและนาง โฮเฮา		
56.	แต่ตั้งโต๊ะเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงทำการหยามช้านแล้วนางโฮเฮากับหองจูเปียนเสีย เรามีความ ร้อนใจนัก อุปมาดังหมอนในกองเพลิงเราลงไปไม่เห็นผู้ใดจะช่วยคิดทำนุบำรุงให้แผ่นดินเป็นสุข ได้ เราจึงร้องไห้	ฮ้างฮ้างพูดกับ ขุนนางทั้งปวง	ความจริงรักภักดี	ฮ้างฮ้างไม่เห็นผู้ใดจะช่วยคิดทำนุบำรุง ให้แผ่นดินเป็นสุข ได้ดีกว่าหองจูเปียน

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
57.	เสียงแรงเป็นขุนนางผู้ใหญ่มาก่อน คิดการเท่านั้นมึนตลอดแล้วลืมนึกถึงมารู้เรื่องให้	โจโฉพูดกับ อองอุ้น	ความเป็นผู้นำ	ไม่ควรมานั่งร้องไห้ ต้องคิด วิธีการแก้ไข
58.	ปู่เล่าปี่ของตัวก็เป็นขุนนางได้กินเบี้ยหวัดมาแต่ก่อน ตัวรู้รักคุณแผ่นดินไม่ เราคิดการจะล้าง ล้างโจโฉเสียด้วยทหารตั้งโจโฉมีเป็นอันมาก เราคิดยังมีตลอดจึงร้องให้ เป็น โฉนตัวจึงมาตบมือ หัวเราะเย้ยดังนี้	อองอุ้นพูดกับ โจโฉ	ความจริงรักภักดี	อองอุ้นมีความจงรักภักดีต่อแผ่นดิน คิด จะกำจัดโจโฉ
59.	ท่านทั้งปวงเป็นขุนนางมาแต่ก่อนคิดจะทำป่วนแผ่นดิน แลจะกำจัดโจโฉเสียครั้งนี้มิได้เล่า ชวนกันมานั่งร้องไห้ ข้าพเจ้าจึงหัวเราะเล่น ซึ่งปู่เล่าปี่ข้าพเจ้าเข้าเป็นข้าราชการมาแต่ก่อนนั้น ข้าพเจ้าก็คิดกตัญญูต่อแผ่นดินอยู่ ทำไมแกตั้งโจโฉนี้จะฆ่าเมื่อใดก็จะได้	โจโฉพูดกับ อองอุ้น	ความมั่นใจใน ตนเอง	โจโฉมั่นใจว่าจะฆ่าโจโฉได้
60.	ซึ่งข้าพเจ้าทำความเพียร ไปฝากตัวให้ตั้งโจโฉใช้สอยจนสนิทมาทุกวันนี้ ไซ้จะเห็นลาภการถึงใดหา มิได้ แต่จัดสนด้วยอาวุธไม่มีถือ ข้าพเจ้ารู้วาระที่สิ้นอย่างดีของท่านมีอยู่ ถ้าท่านเป็นใจด้วยดังนี้ แล้ว ข้าพเจ้าจะขออิมกระบบี้นั้นขอเข้าไปให้ถึงตัวตั้งโจโฉ แล้วจะฆ่าเสียจึงดัดเอาศีรษะมาให้ ท่านจงได้	โจโฉพูดกับ อองอุ้น	ความมั่นใจใน ตนเอง	โจโฉมั่นใจว่าจะฆ่าโจโฉได้
61.	โจโฉมีเราเลี้ยงเป็นคนสนิทไว้น้อยเชื่อใจ ควรหรือกลับมามีเราฆ่าแกเรา มันเป็นคนหาบักคัญญู ไม่	ตั้งโจโฉพูดกับ บิสิ	ความกตัญญู กตเวที	ไม่ควรทำร้ายผู้ที่มีคุณต่อเรา
62.	ซึ่งโจโฉคิดทำการทั้งนี้ ไซ้จะคิดแต่ตัวได้เดิวนั้นหาไม่ได้เห็นจะมีพวกเพื่อนคบคิดกันเป็นหลายคน จึงทำการใหญ่ถึงเพียงนี้ จ้าจะคิดจับโจโฉมาให้ได้ แล้วจะสืบเอาพวกเพื่อนซึ่งร่วมคิดกันฆ่าเสียจึง จะสิ้นเสียหนาม	ตั้งโจโฉพูดกับ บิสิ	ความมั่นใจใน ตนเอง	ความเชื่อมั่นว่าโจโฉ ไม่ได้คิดคนเดียว
63.	ท่านอุปมาดังนกน้อย เป็นโง่จนจึงจะล่วงรู้ความคิดพระยาครุฑ ซึ่งมีหน้างูคือตั้งโจโฉมานั้น ท่านจับ ตัวเราได้แล้วก็ให้เราส่งขึ้น ไปยังเมืองหลวงเอาความขอบเบ็ด อย่าลวงถามความคิดเราเลย	โจโฉพูดกับ ตันก่ง	ความฉลาด เฉียบแหลม	ไม่ยอมแพร่งพราญความลับ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
64.	ท่านอย่าดูหมิ่นว่าเราความคิดน้อย ทุกวันนี้ที่เราเป็นหัวเมืองจิตวาอยู่เพราะเราจัดสน แลใจนั้นจะคิดหาผู้กล่าวหา ซึ่งมีสติปัญญาเป็นหลักจะได้เป็นที่ยุติสืบไป	ต้นกิ่งพุทกับ ใจโจ	ความอ่อนน้อม ถ่อมตน	ทุกวันนี้ที่ต้นกิ่งมาเป็นหัวเมืองจิตวาอยู่เพราะเราจัดสน ไม่มีความคิดจะเป็นใหญ่
65.	แต่ก่อนปู่เลบิดาเราเป็นขุนนางได้กินเบี้ยหวัดอยู่ ครั้นนี้บ้านเมืองเป็นกลางเพราะท่านที่สิบคนแลตั้งโจ้ทำการหยาบช้า ครั้นเราจะนั่งอยู่มีติดการก็เหมือนหนึ่งหาญจกคุณแผ่นดินไม่ อันเราไปอยู่ด้วยตั้งโจ้ นี่หวังจะล้างมันเสีย ซึ่งทำไม่สมคิดทั้งนี้ก็เป็นกรรมของเรา แลวิบากของอาณาประชาราษฎร์ทั้งแผ่นดิน	โจโจพุทกับ ต้นกิ่ง	ความกตัญญู กตเวที	โจโจคิดแทนบุญคุณด้วยการแก้แค้นตั้งโจ้
66.	เราจะหนีไปหาบิดาเราแล้วจะลอบแดงเป็นหนึ่งสี่รับสั่งพระเจ้าแผ่นดินไปถึงหัวเมืองทั้งปวงให้ยกทหารมาบรรจบกัน แล้วจะเข้าไปทำการจับตั้งโจ้ซึ่งเป็นศัตรูราชสมบัติมาเสีย	โจโจพุทกับ ต้นกิ่ง	ความฉลาด เฉียบแหลม	ใช้กลอุบายจับตั้งโจ้
67.	เราเห็นว่าท่านมีความสัจซื่อต่อแผ่นดิน จึงมีความยินดีด้วย ซึ่งที่ของเรานี้เป็นเจ้าเมืองจงพวนอยู่ที่นี่เราจะทิ้งเสีย จะไปทำการทำนุบำรุงแผ่นดินด้วยท่าน	ต้นกิ่งพุทกับ ใจโจ	ความรู้สึกชอบ ชั่วดี	ไม่เข้าข้างตั้งโจ้ ร่วมกับโจโจไปปรามตั้งโจ้
68.	ท่านมีความคิดผิดเมื่อมีท่านรู้มาบุตรภรรยาผู้คนเขาเสีย ครั้นรู้ตัวว่าผิดแล้ว มาฆ่าฆ่าปะเถียเสียอีก ฉะนั้น เป็นคนอกตัญญูหาดีไม่	ต้นกิ่งพุทกับ ใจโจ	ความรู้สึกชอบ ชั่วดี	โจโจไม่ควรจะฆ่าคนไม่มีความผิด
69.	แต่ว่าธรรมดาเกิดมาทุกวันนี้ ย่อมจะรักษาตัวมิให้ผู้อื่นคิดร้ายได้	โจโจพุทกับ ต้นกิ่ง	ความฉลาด เฉียบแหลม	รักษาตัวมิให้ผู้อื่นคิดร้าย
70.	เสียแรงตัวผู้สูงส่งสติปัญญาเสีย อุทิศให้ติดตามโจโจ โจมตีว่าจะเป็นคนดีมีปัญญา จะได้อุปถัมภ์กันสืบไป มิรู้โจโจเป็นคนหยาบช้าสามารถมีความกตัญญูต่อผู้มีคุณอุปการะไม่ ครั้นดูสมาคมด้วยโจโจสืบไปนั้นไม่ควร จำคุณาเสียอย่าให้มีภัยไปภายหลัง	ต้นกิ่งรำพึงใน ใจ	ความสำนึกผิด	ต้นกิ่งคิดผิดที่มาเข้ากับโจโจคนไม่มีความกตัญญู
71.	เหตุทั้งนี้เพราะเราชอบใจจึงตามมา ครั้นโจโจทำผิดจะฆ่าโจโจโยนนั้นก็หาประโยชน์ไม่ เมื่อมิชอบใจแล้วก็จะเอาตัวรอดหนีดีกว่า	ต้นกิ่งรำพึงใน ใจ	ความฉลาด เฉียบแหลม	ไม่ชอบใจแล้วก็จะเอาตัวรอดหนีดีกว่า

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
72.	บัดนี้เราทั้งปวงมีกตัญญูต่อแผ่นดิน ซึ่งมาทำการใหญ่หลวงถึงเพียงนี้ ไม่มีผู้ใดถืออาชญาสิทธิ์เป็นผู้ใหญ่บังคับบัญชาคนของทั้งปวง ซึ่งจะยกเข้าคืนนั้นเรายังไม่เห็นด้วย	อองของพูดกับหัวเมืองทั้งปวง	ความรอบคอบระมัดระวัง	ไม่ควรทำอะไรโดยไม่มีการวางแผนก่อน
73.	อ้วนเสี้ยวนี้เป็นคนมีตระกูลเชื้อขุนนางมาถึงสี่ชั่วคนแล้ว ควรจะให้ป็นนายทัพสิทธิ์บังคับบัญชาคนของ	โจโฉพูดกับหัวเมืองทั้งปวง	ความศรัทธา	อ้วนเสี้ยวเป็นคนมีตระกูลเชื้อขุนนางมาถึงสี่ชั่วคนแล้ว ควรจะให้ป็นนายทัพใหญ่
74.	เราจะทำสงครามใหญ่ครั้งนี้ อย่าได้คิดแย่งกันให้เสียราชการ จะมีใจประนีประนอมกันการทั้งปวงจึงจะสำเร็จ อ้วนเสี้ยวจึงว่า สติปัญญาเราก็เป็นประมาณ ซึ่งทำกันทั้งปวงปรึกษาให้เราป็นนายทัพใหญ่ถืออาชญาสิทธิ์เราก็จะทำไปตามสติปัญญา อันอย่างธรรมเนียมกฎหมายสงครานั้น ถ้าผู้ใดมีความชอบก็จะปูนบำเหน็จตามสมควร ถ้าผู้ใดคิดเราจะให้ลงโทษ	อ้วนเสี้ยวพูดกับโจโฉและลิบเจ็ดหัวเมือง	การอนุรักษธรรมเนียม	ถ้าผู้ใดมีความชอบก็จะปูนบำเหน็จตามสมควร ถ้าผู้ใดคิดเราจะให้ลงโทษ
75.	ซึ่งหัวเมืองยกมาทั้งนี้ เปรียบเหมือนแมลงเม่าข้าพเจ้าจะขออาสายกกองทัพออกไปมาเสีย อย่าให้ท่านวิตกเลย	ลิโป้พูดกับตั้งโต๊ะ	ความมั่นใจในตนเอง	ข้าพเจ้าจะขออาสายกกองทัพออกไปมาเสีย อย่าให้ท่านวิตก
76.	ทุกวันนี้เราได้ลิโป้ไว้เป็นบุตร ถึงมาตราจะได้ทหารอื่นมาไว้สืบทอดนั้นก็ไม่เท่าลิโป้	ตั้งโต๊ะพูดกับลิโป้	การสรรเสริญ	สรรเสริญลิโป้
77.	ซึ่งจะฆ่าโก่งและเอามีดมาโค่นมานั้นไม่ควร ซึ่งการทั้งนี้ป็นแต่หัวเมืองทั้งปวงยกมา อันลิโป้บุตรท่านจะยกออกไปรบด้วยข้าศึกนั้นเห็นไม่สมควร ข้าพเจ้าจะขออาสาไปตัดเอาศีรษะหัวเมืองทั้งปวงมาให้จงได้	อ้วนของพูดกับตั้งโต๊ะ	ความมั่นใจในตนเอง	ข้าพเจ้าจะขอไปตัดศีรษะหัวเมืองทั้งปวง

ตอนที่	เนื้อหาความ	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
78.	ขุนเทียนคนนี้ เมื่ออยู่ในเมืองกังคังตั้งนอุปมาดังเลื้อยตัวหนึ่ง แลตั้งไต่ขึ้นอุปมาดังหมี ครั้นนี้ขุนเทียนยกไปทำการเป็นกองหน้า ถ้าได้เมื่อกลางก็จะได้ขึ้นตั้งไต่มาเสีย ขุนเทียนก็จะกำราบขึ้น ซึ่งจะฆ่าหมีเสียตัวหนึ่ง เลื้อยร้ายขึ้นนั้นจะเห็นชอบข้างไหน ข้าพเจ้าคิดว่าน่าเสียอย่างสาหัสเลย ทหารในกองทัพบกขุนเทียนก็จะอดโรยระส่ายลง	ทหารอ้วนสุด พูดกับอ้วนสุด	ความฉลาด เฉียบแหลม	ปล่อยขุนเทียนกับตั้งไต่ฆ่ากันเอง ไม่ไป เกี่ยวข้องทำให้ตัวเองลำบาก
79.	กวนอูเป็นแต่ทหารม้าแลว มาดูหมิ่นนายทัพนายกองหัวเมืองทั้งปวงบังอาจเข้ารับอาสาแลทหารหัวเมืองทั้งปวงยังมีอยู่เป็นอันมาก พอจะทำการศึกสืบไป	อ้วนเสียพูดกับ กongsunจัน	ความมั่นใจใน ตนเอง	ทหารสามารถทำศึกได้ไม่คิดพึ่งกวนอู
80.	ท่านอย่าเพิ่งโกรธก่อน ท่วงทีกวนอูนี้จะมีฝีมือกล้าหาญอยู่จึงขึ้นอาสา ถ้าไม่สมดังปากว่าจึงเอาโทษถึงตาย	โจโฉพูดกับ อ้วนเสีย	ความมีเมตตา กรุณา	โจโฉสอนอ้วนเสียให้อย่าใจร้อน รอด เหตุการณ์ก่อน
81.	กวนอูเป็นทหารเลว ครั้นจะให้ออกไปรบกับอ้วนหงย ก็กลัวว่าจะเสียเลย เรายังไม่มีทหารเอกแล้ว	อ้วนเสียพูด กับโจโฉ	ความศรัทธา	อ้วนเสียไม่มีความเชื่อในตัวกวนอู
82.	ข้าพเจ้าจะอาสาออกไปครั้งนี้ ถ้าไม่ได้ศีรษะอ้วนหงยเข้ามา ขอมทำงานเองศีรษะข้าพเจ้าไว้แทนเถิด	กวนอูพูดกับ อ้วนเสีย	ความมั่นใจใน ตนเอง	กวนอูมั่นใจว่าจะฆ่าอ้วนหงยได้สำเร็จ
83.	ข้าพเจ้าเป็นแต่ทหารเลว ซึ่งท่านจะให้สู้รกก็นั่น ขอให้ท่านคิดไว้ก่อน เมื่อได้ข้าพเจ้าออกไปได้ศีรษะอ้วนหงยมาแล้วข้าพเจ้าจึงจะรับเอาสุราของท่านกิน	กวนอูพูดกับ โจโฉ	ความอดทนอด กลั่น	กวนอูไม่ยอมดื่มเหล้าจนกว่าจะไปได้ ศัตรูได้
84.	บรรดานายทัพนายกองทั้งปวงมิได้ปรึกษากันว่ากล่าวประการใด ตัวนี้เป็นแต่ทหารเลวอาจเข้ามาจะอาสาหักหน้าผู้ใหญ่ทั้งนี้ เห็นเป็นคนหยาบช้านัก	โจโฉพูดกับ อ้วนเสีย		
85.	อันอย่างธรรมเนียมศึกนั้น ถ้าผู้ใดมีความชอบในการสงครามก็จะปูนบำเหน็จตามสมควร ถ้าผู้ใดกระทำผิดก็จะลงโทษ ซึ่งจะมาถืออิศริยยศในท่ามกลางศึกดังนี้ไม่ควร	โจโฉพูดกับ อ้วนเสีย	การอนุรักษ ธรรมเนียม	ผู้ใดมีความชอบในการสงครามก็จะปูน บำเหน็จตามสมควร ถ้าผู้ใดกระทำ ความผิดก็จะลงโทษ

ตอนที่	เนื้อความ	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
86.	ถ้าจะนับถือทหารเลวเป็นเอกฉนะนี้ไซ้ เราไม่ทำการสืบไปแล้วยกทหารกลับไปเมือง	อ้วนเสี้ยวพูด กับโจโฉ	ความศรัทธา	อ้วนเสี้ยวไม่ศรัทธาในตัวกวนอู
87.	ขัดข้องกันแต่เอาความเพียงนี้ จะละการใหญ่เสียมันไม่ควร	โจโฉพูดกับ อ้วนเสี้ยว	ความมีเมตตา กรุณา	โจโฉสอนอ้วนเสี้ยว ไม่คิดเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เมื่อทำการใหญ่
88.	ซึ่งชั่วหยงเป็นทหารเอกตายเสียฉะนี้ ดังท่านเสียทหารเลวสิบหมื่นก็ไม่เท่า	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	การสรรเสริญ	สรรเสริญชั่วหยง
89.	แลในกองทัพรุ่งจะมาทำการครั้งนี้ ข้าพเจ้าแจ้งว่าอ้วนเสี้ยวเป็นนายทัพใหญ่ แล้วอ้วนหงุซึ่งเป็น อาอ้วนเสี้ยวนี้เป็นขุนนางอยู่ในเมืองนี้ เกลือกว่าจะคบคิดกันเป็นไฉน ข้าพเจ้าขอให้อ้วนหงุฆ่าเสีย	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	อ้วนหงุเป็นอาอ้วนเสี้ยว จะคบคิดกัน เป็นไฉน ข้าพเจ้าขอให้อ้วนหงุฆ่าเสีย
90.	ซึ่งลียูไปเสียทีมาบัดนี้เห็นทหารทั้งปวงชักยอต่อลง ขอให้ท่านยกทหารกลับไปเมืองหลวงก่อน แล้วเชิญเสด็จพระเจ้าเหี้ยนเต้ไปตั้งอยู่เมืองเตยงฮัน ด้วยข้าพเจ้าได้ขึ้นเด็กทหารกลับมาเมืองทำเพลงว่า ดัง เทอาอิดโกฮัน ไชเทอาอิดโกฮัน หลกเจ้าหวิบเตยงฮันห้องโกบ่อฮูลัน แปลภาษาไทยว่า ตะวันตกก็มี เมืองเตยงฮันเมืองหนึ่ง ตะวันออกก็มีเมือง ถ้ากล่าวจึงเข้าในเมืองเตยงฮันแล้วก็หาภัยอันตรายมิได้ แลข้าพเจ้าคิดดูในคำเดืกนั้น เห็นว่าแต่ก่อนพระเจ้าอานโกโจได้สร้างเมืองเตยงฮัน พระมหาทักษัตริย์ ได้เสวยราชย์ต่อๆ กันมาถึงสิบสองพระองค์ ฝ่ายพระเจ้าอานกอนจูได้สร้างเมืองลกเอียงเป็นฝ่าย ตะวันตกออกพระมหาทักษัตริย์ได้เสวยราชย์ต่อๆ กันมาถึงพระเจ้าเหี้ยนเต้ก็ได้สิบสองพระองค์ ข้าพเจ้าคิดเห็นว่าเพื่อพระวงศ์พระเจ้าอานกอนจูจะสูญเสียครั้งนี้แล้ว ราชสมบัตินั้นเห็นจะได้แก่ ท่านเป็นมั่นคง ถ้าท่านได้ไปสร้างเมืองอยู่ ณ เมืองเตยงฮันก็จะหาอันตรายมิได้ ดูคำเดืกทำเพลง เป็นศุภนิมิตนั้น	ลียูพูดกับตั้งโต๊ะ	ความฉลาด เลียบแหลม	ลียูมองเห็นโอกาสในภายหลังของตั้งโต๊ะ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
91.	เราดูในตำราเห็นชะตาเมืองเล็กน้อยนี้เห็นเป็นฝ่ายชนะวันออกจะรุ่งโรยสูญเสียแล้ว ฝ่ายเมืองตะวันตกจะวัฒนาเจริญรุ่งเรืองไปภายหน้า เราจะเชิญเสด็จพระเจ้าเหี้ยนเต้ไปสร้างเมืองอยู่ ณ เมืองเตียนอัน ให้ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวงพากันอพยพไปตั้งอยู่ด้วย	ตั้งโต๊ะพูดกับ ขุนนางทั้งปวง	ความฉลาด เฉียบแหลม	ตั้งโต๊ะคิดถึงเรื่องอนาคตในการปกครอง บ้านเมือง
92.	อันเมืองลกเอียงนี้พระเจ้าฮั่นก่องบู๊สร้างเมืองตั้งสมรภพสมบัติมาเป็นช้านาน ถึงสิบสองพระองค์แล้ว เล่าท่านจะให้ทั้งเมืองลกเอียงเสีย และจะไปตั้งเมืองเตียนอันนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าบ้านเมืองยังมีสงบ อันคำโบราณกล่าวไว้ว่าอุปมาดังเรือ่น ถ้าจะรือลงนั้นง่าย ซึ่งจะปลูกสร้างนั้นยากนัก ถ้าไม่ฟังข้าพเจ้าจะขึ้นยกไปตั้งอยู่ ณ เมืองเตียนอันนั้น เห็นราษฎรทั้งปวงจะแตกค่นไปกว่าจะเกลี้ยกล่อมช่องสุ่มเข้าได้ก็ยากนัก ซึ่งข้าพเจ้าว่าทั้งนี้ของท่านดำริจงควร	เอียวปิวพูด กับตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	เอียวปิวมองผลดีและผลเสียของการย้าย เมือง
93.	ถ้าเราเป็นมหาอุปราช จะตั้งชื่อราชการสิ่งใดก็เป็นสิทธิ เราดูตำราเห็นว่าดีแลร้ายแล้วจึงสั่ง แลตัว บังอาจขัดไว้ละนี้ไม่ชอบ	ตั้งโต๊ะพูด กับเอียวปิว	ความเป็นผู้นำ	ตั้งโต๊ะกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง
94.	ซึ่งเอียวปิวทัดทานนั้น ขอบอยู่เหมือนครั้งองมั่งเป็นอันขบถ จึงเอาราชสมบัติแล้วเผาเมืองเสีย แล้วเมืองนั้นก็ตั้งเป็นป่ายอยู่ ซึ่งท่านจะละเมืองนี้เสีย จะไปเอาไปเป็นเมืองนั้นข้าพเจ้าเห็นไม่ควร	อู่อ้วนพูด กับตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ไม่ควรไปเอาไปเป็นเมือง ควรเอา ประวัติศาสตร์มาเป็นบทเรียน
95.	ตั้งโต๊ะจึงตอบว่าเราเห็นข้างฝ่ายตะวันตกนี้ออกมีกิดจลาจล โจรทำอันตรายเป็นต่าง ๆ มาเป็นหลายครั้งแล เมืองเตียนอันก็เป็นเมืองหลวงอยู่แต่ก่อน เราเห็นภูมิถ้านาขอบกลอยู่ แล้วก็มีภูเขาเลศลาคซึ่งจะทำการเมืองนั้นใกล้ ทำเดือนหนึ่งก็จะสำเร็จการ จะได้เป็นสุขด้วยกันแลขุนนางทั้งปวงอย่าได้ขัดขวางสืบไปเลย	ตั้งโต๊ะพูดกับ ขุนนางทั้งปวง	ความมั่นใจใน ตนเอง	ตั้งโต๊ะวิเคราะห์เหตุผลต่างๆ ดีแล้ว
96.	เราจะทำนุบำรุงราชสมบัตินี้ เป็นการใหญ่หลวงอุปมาเหมือน ไค่นค่นไม้ทำไร จะคิดเสียตายค่นไม้ อยู่แล้วก็ไม่ได้เข้ากิน	ตั้งโต๊ะพูดกับ ขุนของ	ความฉลาด เฉียบแหลม	ตั้งโต๊ะสามารถให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
97.	ตั้งโต๊ะให้เฒ่ามั่งเสีย แล้วยกหนีไปข้างตะวันตก แลพระเจ้าเหี้ยนเต้แรกก็ยังไม่รู้ว่าดีเลวร้าย ซึ่งตั้งโต๊ะยกไปนั้น เห็นอาณาประชาราษฎร์จะได้ความเดือดร้อนนัก เป็นโณนทามานั่งอยู่ละนี้ ขอให้ยกกองทัพไปทำการเห็นจะจับตั้งโต๊ะได้สะดวก	โจโฉพูดกับ อ้วนเสี้ยว	ความรับผิดชอบ	ไม่ยอมทำให้ อาณาประชาราษฎร์เดือดร้อน
98.	ทหารเรายังอดโรยนัก จำเราจะพักพลให้มีกำลังขึ้นก่อนจึงจะคิดการสืบไป	อ้วนเสี้ยวกับ หัวเมืองทั้งปวง พูดกับ โจโฉ	ความมีเมตตา กรุณา	เห็นใจทหาร
99.	ซึ่งจะทำการใหญ่กับหัวเมืองทั้งปวงนี้ อุปมาดังคิดกับเด็กเลี้ยงโค	โจโฉคิดในใจ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ใจเฝ้ามองเห็นผลดีและผลเสียของอนาคต
100.	ตัวนี้เป็นคนออกฉวยบุญ มหาอุปราชาซุบเสี้ย ให้มีความสุขยังหารู้จักคุณไม่ กลับทรยศทำร้าย ครั้นไม่ สมคิดแล้วหนีไปพบกันมาทำละนี้อีกเล่า	ลิโป้พูดกับโจ โฉ		
101.	แผ่นดินเป็นกลางตลอดครั้งนี้ หากผู้ใดจะคิดทำบุญบำรุงไม่ หากท่านเป็นต้นคิดหัวเมืองทั้งปวงจึงพลอยมา ทำการด้วย ถ้าชีวิตข้าพเจ้าจะตายก็ตายเสียเถิด ขอให้ท่านรอดอยู่ จะได้คิดการบำรุงแผ่นดินสืบไป	โจหงพูดกับ โจโฉ	ความรับผิดชอบ	ถ้าชีวิตข้าพเจ้าจะตายก็ตายเสียเถิด ขอให้ ท่านรอดอยู่ จะได้คิดการบำรุงแผ่นดิน สืบไป
102.	ครั้งนี้พระมเหษณ์ตรียัมได้เป็นสุข อาณาประชาราษฎร์จึงได้ความเดือดร้อน เพราะตั้งโต๊ะเป็นขบถ ต่อราชสมบัติจนเมืองนั้นเป็นป่า คาวนั้นจึงวิปริตไปดังนี้	ซุนเกียนคิดใน ใจ	ความจงรักภักดี	ซุนเกียนมีจิตสำนึกต่อพระมเหษณ์ตรียัม และประชาชน
103.	เราทั้งปวงคิดกันมาหวังจะล้างศัตรูราชสมบัติเสีย ซึ่งท่านได้ตราหยกสำหรับพระมเหษณ์ตรียัมไว้จึง เอามาให้เราซึ่งเป็นนายทัพผู้ใหญ่ ถ้าสำเร็จราชการแล้วจะได้ถวายพระเจ้าเหี้ยนเต้ให้เสวยราช สมบัติ ซึ่งท่านได้ตราไว้แล้วบัดนี้ความเสียจะพาเอาไปนั้น ท่านคิดจะเอาราชสมบัติหรือ	อ้วนเสี้ยวพูดกับ ซุนเกียน	ความรับผิดชอบ	อ้วนเสี้ยวมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
104.	ถ้าข้าพเจ้าได้ตราหยกไว้แล้ว ขอให้ข้าพเจ้าตายด้วยสายฟ้าแลออวร้ายต่าง ๆ เถิด	ซุนเกียนสาบาน ให้อ้วนเสี้ยวฟัง	ความซื่อสัตย์ สุจริต	ซุนเกียนกล้าสาบานโดยเอาชีวิตของ ตัวเองมาสาบาน

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
105.	อ้วนเสี้ยวซึ่งจะคิดการใหญ่ไม่ได้ นานไปเห็นจะมีอันตราย จะพากันได้ความลำบากเสีย เรา จงพากันยกไปเมืองจะดีกว่า	กองขุนจ้านพูด กับเล่าปี่กวนอู เดี่ยวๆ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	กองขุนจ้านมองเหตุการณ์ข้างหน้าด้วย ความรอบคอบ
106.	คนทั้งปวงก็ปรากฏอยู่ว่า ท่านเป็นเชื่อนานมาแต่ก่อน แลท่านมาทำการทำปารุณแผ่นดินครั้งนี้ ซึ่งจะมานั่งคอยกินให้ผู้สั่นสะเทือนนั้นเห็น ไม่ควร ถ้าเขามิส่งก็จะขัดสนอยู่ เเลในเมืองกิจวัตร ทรัพย์สินสิ่งสินก็มั่งคั่งอาหารก็บริบูรณ์ ขอให้ยกทหารไปตีเอาเมืองกิจวัตรได้แล้วท่านจงตั้งอยู่ใน เมืองนั้น จะได้คิดราชการสืบไป	ห้องที่พูดกับ อ้วนเสี้ยว	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	มองการณ์ไกล
107.	อ้วนเสี้ยวนั้นเป็นคนตื่นความตายเป็นแล้ว ซึ่งได้ตั้งตัวตั้งทหารอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะท่านได้ส่งเสบียง อุปมาเหมือนทหารก ถ้าการดาบให้มกนั้นแล้วทหารนั้นก็สิ้นแรงไป ซึ่งท่านจะให้อ้วนเสี้ยวมา ช่วยรักษาเมือง เหมือนจับเอาเสือมาปล่อยไว้ในฝูงนี้เอง ทั้งปวงก็จะอันตรายเป็นมั่นคงของท่าน คำวินิจฉัย	เก่งบุพูด กับฮั่นฮก	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ให้อ้วนเสี้ยวมาช่วยรักษาเมือง เหมือนจับ เอาเสือมาปล่อยไว้ในฝูงนี้เอง ทั้งปวงก็ จะอันตรายเป็นมั่นคงของท่านคำวินิจฉัย ควร
108.	อนึ่งโบราณว่าไว้ให้เห็นผู้ใดมีสติปัญญาก็ให้มีความคิดน้อยคำนับผู้มีปัญญา แลท่านมาทักเราให้ผิด โบราณดังนี้เราไม่เห็นด้วย	ฮั่นฮกพูดกับ เก่งบุ	การอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม	ผู้ใดมีสติปัญญาก็ให้มีความคิดน้อยคำนับ ผู้มีปัญญา
109.	อ้วนเสี้ยวได้เมืองกิจวัตรแล้วแต่เป็นกลอุบายให้ทหารมาคุมกองกองขุนอวผู้ของเราเสีย แล้ว แกล้งประกาศว่าเป็นทหารตั้งโต๊ะ แลอ้วนเสี้ยวทำทั้งนี้ภูมิความแค้นนัก ถ้าถูกแค้นอ้วนเสี้ยว ไม่ได้ก็เหมือนหนึ่งมีงูพิษกัดทหาร	กองขุนจ้านพูด กับทพหาร	ความรับผิดชอบ	กองขุนแค้นให้เห็นองชาย
110.	ฮั่นฮกเป็นคน โหดหาความคิดมิได้ ยกเมืองกิจวัตรให้แก่เรา แลท่านจะมาขู่มือเอาส่วนนั้นไม่ควร	อ้วนเสี้ยวพูดกับ กองขุนจ้าน	ความยุติธรรม	อ้วนเสี้ยวได้เมืองจากฮั่นฮกไม่ให้กองขุน จ้าน

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
111.	ห้ามเมืองทั้งปวงปรักปรำกันเห็นว่ามีสิ่งดีอยู่ จึงตั้งให้เป็นนายทัพผู้ใหญ่ บัดนี้คุณเห็นใจมึงดังสัตว์ เดียรัจฉาน ซึ่งอยู่ในบ้านเมืองนั้นไม่ควร	กองขุนจ้านพูด กับอ้วนเสี้ยว	ความรู้ผิดชอบ ชีวิต	อ้วนเสี้ยวไม่ควรปรักปรำเมือง
112.	เป็นชาติทหารจะกลัวตายไป	อ้วนเสี้ยวพูดกับ เตียนหึ่ง	ความกล้าหาญ	ทหารต้องไม่กลัวตาย
113.	อ้วนเสี้ยวกับกองขุนจ้านนั้นก็มีฝีมือรบพุ่งเข้าแข่งตั้งรบกันอยู่ตำบลแม่น้ำพวน ให้ ถ้าผู้ใดมีชัยชนะ ผู้นั้นก็จะกำเริบขึ้น นานไปก็จะเคืองใจท่าน ขอให้มีหนังสือรับสั่งพระเจ้าให้ขุนเต๋ไปห้ามเสียทั้ง สองฝ่ายให้ให้เป็นไมตรีกัน นานไปอ้วนเสี้ยวกับกองขุนจ้านก็จะอยู่ในบังคับบัญชาท่าน	ลิวพูดกับตั้งโต๊ะ	ความฉลาด เฉียบแหลม	ให้กลอุบายทำให้อ้วนเสี้ยวกับกองขุน จ้านอยู่ใน บังคับบัญชาตั้งโต๊ะ
114.	แต่ก่อนข้าพเจ้าเห็นว่าอ้วนเสี้ยวเป็นคนหยาบช้า ข้าพเจ้าจึงมาอยู่ด้วยกองขุนจ้าน บัดนี้ก็เห็นว่ากอง ขุนจ้านนั้นหาความคิดมิได้ ข้าพเจ้าจึงมีความลำบาก ครั้นมาเห็นท่านค่อยมีสติปัญญา คิดว่าจะทำ ราชการด้วยก็ต่างคนต่างอยู่มิรู้ที่จะทำการใด	ทูลงพูดกับเล่าปี่	ความรู้ผิดชอบ ชีวิต	อ้วนเสี้ยวเป็นคนหยาบช้า ขุนจ้าน ไม่มีความคิด เล่าปี่มีสติปัญญา
115.	ท่านกับเรารู้จักกัน ไรครั้งนี่ก็เป็นคนสนิทกัน จงคอยอยู่กับกองขุนจ้านก่อนเถิด ถ้าชีวิตมิตายสืบไป ภายหลัง ท่านจะได้ทำการราชการด้วยเราเป็นมั่นคง จงจำคำนี้ไว้อย่าลืม	เล่าปี่พูดกับทูลง	ความเป็นมิตร	ท่านกับเรารู้จักกัน ไรครั้งนี่ก็เป็นคนสนิท กัน
116.	แต่ก่อนมาตัวเราผู้เดียวก็ยังคงตั้งตัวมาได้ ครั้งนี้เราได้ทหารไว้เป็นกำลังมาก แลเล่าปี่ว่าเป็นศัตรู เรา ครั้นเราจะนิ่งเสียไม่ไปทำการแก่เตี้ยน ก็ดูเหมือนเป็นชายชาติทหาร ไม่มีฝีมือ	ขุนเตียนพูดกับ ขุนแจ้ง	ความรู้ผิดชอบ	เล่าปี่ว่าเป็นศัตรูเรา ต้องไปทำการแก่ เตี้ยน
117.	ซึ่งหองจอแตกมานั้น ฝ่ายทหารขุนเตียนก็มีใจกำเริบ ครั้นเราจะยกออกรบกับเตี้ยนก็เหมือนหนึ่งหัก ไฟหว่าลม จำเราจะให้รักษาค่ายประดูหอรบไว้จงมั่นคงก่อนแล้วจึงให้มีหนังสือไปบอกกองทัพอ้วน เสี้ยวยกมาช่วย เห็นขุนเตียนจะไม่ทำสิ่งใดได้	แก๊งเหลียงพูดกับ เล่าปี่	ความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง	จำเราจะให้รักษาค่ายประดูหอรบไว้จง มั่นคงก่อนแล้วจึงบอกกองทัพอ้วนเสี้ยวยก มาช่วย
118.	บัดนี้บังเกิดอัศจรรย์เป็นกลางในกองทัพเรา ทรงชัยจึงหัก ครั้นจะตั้งล้อมเมืองเกงจิวไว้จะนั้น เหตุ ใหญ่ก็จะมีแก่ท่านเป็นมั่นคง ขอให้เลิกทัพกลับไปเมืองกังตั๋งภายหลังจะค่อยคิดการสืบไป	อ้วนตั้งพูดกับขุน เตียน	ความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง	อ้วนตั้งมีความคิดรอบคอบ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
119.	ซึ่งเรายกมาทำการสงครามครั้งนี้ ก็มีชัยชนะเป็นหลายครั้ง จวนจะได้เมืองจงจิวอยู่วันนี้พรั่งพร้อมแล้ว ซึ่งท่านจะสงสัยว่าเกิดลมพัดมาซัดซึงหักไปนั้นไม่ชอบ	ขุนเทียนพูด กับอันตัง	ความพยายาม	มีชัยชนะหลายครั้งคงต้องพยายามต่อ เพราะใกล้จะสำเร็จแล้ว
120.	ข้าพเจ้าเห็นดาวดวงหนึ่งเส้าหมองตกลงมา ครั้นดูในตำราเห็นว่าจะมีภัยอันตรายแก่ขุนเทียนเป็น มั่นคง ขอให้เร่งแต่งหนังสือ ไปบอกกองทัพฮั่นเสียยกมาตีขุนเทียนเป็นทัพบกระหนาบ	กึ่งเหลียงพูดกับ เล่าปี่	ความฉลาด เฉียบแหลม	บอกกองทัพฮั่นเสียยกมาตีขุนเทียนเป็น ทัพบกระหนาบ
121.	บัดนี้ศพบิดาเราอยู่ในเมืองจงจิว ซึ่งเราจะละเสียมิรบเอาเมืองนี้ให้ได้ก็ดูเหมือนจะมีภัยต่อบิดา เราไม่	ขุนเช็กพูดกับ ทหารทั้งปวง	ความกตัญญู กตเวที	ศพบิดาเราอยู่ในเมือง เราต้องรบเอาเมือง นี้ให้ได้
122.	ศพขุนเทียนซึ่งพวกทหารเอาเข้ามาให้เราเห็นว่าให้ตกแต่งไว้ตามประเพณี ซึ่งขุนเช็กให้มาว่านั่น เราก็จะยอมแต่สืบไปภายหน้าอย่าให้คิดล่วงเข้ามาทำอันตรายแก่เราเลย	เล่าปี่	ความเป็นมิตร	เล่าปี่แสดงความเป็นมิตรต่อฮวนกาย
123.	จะคิดการใหญ่เอาเมืองนี้ จะเสียขายของจอคนเดียนั้นไม่ควร	กึ่งเหลียงพูดกับ เล่าปี่	ความเป็นผู้นำ	จะคิดการใหญ่ ไม่ควรเสียขายคนคนเดียว
124.	ห้องจอกับเราได้รักใคร่ไว้ใจกันมาแต่ก่อน ครั้นเราจะทำดังนั้น ก็เหมือนหนึ่งแก่งน้ำไหลลงจอเสีย ความซึ่งเราไว้ไว้แต่ก่อนนั้นก็จะเสียจากไป	เล่าปี่พูดกับ กึ่งเหลียง	ความซื่อสัตย์ สุจริต	รักษาคำพูด
125.	ซึ่งขุนเทียนตายเสียนั้นเราค่อยเบาใจมีความสุขขึ้น อุปมาเหมือนบงพ่นหมอกจากจอเราได้เล่ม หนึ่ง	ตั้งโต๊ะพูดกับ ที่ปรึกษา	ความมั่นใจใน ตนเอง	เมื่อศัตรูตายไปแล้วทำให้เกิดความมั่นใจ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
126.	ตัวข้าพเจ้าเป็นทาสี ซึ่งท่านเลี้ยวข้าพเจ้าเป็นบุตรมาแต่บัดนั้น พระคุณหาที่สุดมิได้ ทุกวันนี้ ข้าพเจ้าก็คิดถึงอยู่ ถ้าท่านมีทุกข์สิ่งใด ข้าพเจ้าจะสนองพระคุณท่าน ก็มาตราชีวิตจะตายและ กระดูจะเหลือเป็นผงก็ดี ข้าพเจ้ามิได้เสียใจแก่ชีวิต เมื่อเวลากลางวันนั้นตั้งโต๊ะเชิญท่านไปกิน โต๊ะแล้วกลับมา ข้าพเจ้าเห็นหน้าท่านนั้นเศร้าหมองยิ่งกว่าแต่ก่อน ข้าพเจ้าเห็นว่าจะมีทุกข์สิ่งใด ใหญ่หลวงอยู่ท่านจึงเป็นดังนี้ ข้าพเจ้าจึงตามลงมาหวังจะใคร่รู้เหตุ แล้วจะได้คิดอ่านสนอง คุณท่าน ไปจนกว่าจะสิ้นชีวิต	นางเดียวเสียน พูดกับอ้อยอุ่น	ความกตัญญู กตเวที	นางเดียวเสียนสนองคุณอ้อยอุ่นไป จนกว่าจะสิ้นชีวิต
127.	เจ้าจงมีใจเมตตาแก่พระมหากษัตริย์ แลอาณาประชาราษฎร์ด้วยเถิด	อ้อยอุ่นพูดกับ นางเดียวเสียน	ความมีเมตตา กรุณา	ให้นางเดียวเสียนมีใจเมตตาแก่ พระมหากษัตริย์ แลอาณาประชาราษฎร์
128.	ทุกวันนี้แผ่นดินร้อนทุกเส้นหญ้า เขาก็ข่มขู่แย่งอยู่แล้ว พระเจ้าเหียนเต๋นอุบมาตั้งฟองใจอันวาง อยู่เหนือหน้าคิดหา พยายามกับอาณาประชาราษฎร์นั้น อุบมาตั้งหยกเยื่ออันใกล้กองเพลิง มิได้รู้ว่าจะ ความตายจะมาถึงเมื่อใด ตั้งโต๊ะทำการหยาบชักกำเกวียนขึ้นจะชิงเอาราชสมบัติ หากผู้ใดจะคิดล้างตั้ง โต๊ะไม่ แต่ตั้งโต๊ะนั้นมิบุตรเลื่องคนหนึ่งชื่อลิโป้ ก็มีฝีมือกล้าหาญ แลน้ำใจตั้งโต๊ะกับลิโป้นั้นมัก ขืนตีด้วยศัสตราวุธ ถ้าเจ้าจะช่วยกู้แผ่นดินแล้ว พ่องจะคิดเป็นกลอุบายจะยกเจ้าให้เกลี้ยงไปแล้วจึง จะไปบอกตั้งโต๊ะให้มารับเจ้าไปเป็นภรรยา เมื่อเจ้าไปอยู่ด้วยตั้งโต๊ะนั้น จงลอบทำกลมารยาต่างๆ ให้ลิโป้มีความรักใคร่ในเจ้าแล้ว เจ้าจึงลอบบอกแก่ตั้งโต๊ะด้วยกลมารยาความดีของเจ้า นานไป เห็นตั้งโต๊ะกลับลิโป้จะมีความสงัดกับนางแก่กัน ลิโป้ก็จะมาต่างโต๊ะเสียเมื่อศัตรูราชสมบัติ ตายแล้ว บ้านเมืองก็จะอยู่เย็นเป็นสุขสืบไป ตัวเจ้าซึ่งได้อาสากู้แผ่นดินก็จะมีชื่อปรากฏไปชั่วฟ้าชั่ว ดิน ซึ่งพ่องคิดทั้งนี้เจ้าจะยอมด้วยหรือประการใด	อ้อยอุ่นพูดกับ นางเดียวเสียน	ความฉลาด เลียบแหลม	ยอมยกลูกให้คนอื่นเพื่อบ้านเมืองได้มี ความสุขในอนาคต

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
129.	ข้าพเจ้าได้ออกปากไว้ว่าจะสนองคุณท่าน อย่างไรก็ตามแต่เสียตัวเพียงนี้เลย ถึงจะตายก็ไม่เสียขายชีวิต ท่านจะคิดประการใดนั้นก็ให้เร่งคิดเถิด ถ้าข้าพเจ้าได้ไปอยู่ด้วยตั้งโต๊ะแล้ว ข้าพเจ้าจะคิดกลมารยาให้ลิไปนั่งโต๊ะเสียจนได้	นางเดิวยเสียน พูดกับอึ้งฮุ้น	ความกตัญญู กตเวที	อย่างไรก็ตามแต่เสียตัวเพียงนี้เลย ถึงจะตายก็ไม่เสียขายชีวิต เพื่อแทนคุณอึ้งฮุ้น
130.	ถ้าเจ้าจะอาสาแผ่นดินแทนคุณพ่อแล้ว จะคิดการสิ่งใดให้ปิดป้องให้จงดี ถ้าเมื่อความแพร่พรายตัวเจ้ากับบิดาเลยก็จะได้พาทันตามเสียดิน	อึ้งฮุ้นพูดกับ นางเดิวยเสียน	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ถ้าเมื่อความแพร่พรายตัวเจ้ากับบิดาเลยก็จะได้พาทันตามเสียดิน
131.	ความทั้งนี้ถ้าข้าพเจ้าแพร่พรายแก่ผู้ใด ขอให้ข้าพเจ้าตายด้วยอาวุธต่างๆ เถิด	นางเดิวยเสียน สาบานให้ อึ้งฮุ้นฟัง	ความจริงรักภักดี	นางเดิวยเสียนกล้าสาบาน โดยเอาชีวิตของตัวเองเป็นเดิมพัน
132.	ตัวข้าพเจ้าเป็นแต่หน้าอาหารเอกของมหาอุปราชท่านเป็นขุนนางผู้ใหญ่ในพระเจ้าเหี้ยนเต้ เป็นโคนที่ท่านจึงให้เอาของดีไปให้ข้าพเจ้า แลนับถือข้าพเจ้าผู้น้อยไม่สมควร	ลิไปพูดกับ อึ้งฮุ้น	ความอ่อนน้อม ถ่อมตน	ข้าพเจ้าเป็นแต่หน้าอาหารเอกของมหาอุปราชท่านเป็นขุนนางผู้ใหญ่
133.	ทุกวันนี้เราถึงดูในเมืองหลวง แลหัวเมืองทั้งปวงก็หาผู้ใดเข้มแข็งกล้าหาญเสมอท่านมิได้ ซึ่งเราให้ขอแลนับถือท่านทั้งนี้ ไซ้จะให้ด้วยเกรงบรรดาศักดิ์นั้นหามิได้ เราให้เพราะรักฝีมือในการทหารท่าน	อึ้งฮุ้นพูดกับ ลิไป	การสรรเสริญ	เราให้เพราะรักฝีมือในการทหารท่าน
134.	นางเดิวยเสียนนี้เป็นบุตรของเรา ทุกวันนี้เราได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญของมหาอุปราชกับท่านๆ ก็มีความเมตตาแต่ครั้งญาติพี่น้อง เราจึงให้หาออกมารวังจะให้ท่านรู้จักไว้	อึ้งฮุ้นพูดกับ ลิไป	ความกตัญญู กตเวที	เราได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญของมหาอุปราชกับท่าน
135.	ตัวเรานี้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ก็จริงแต่ชราแล้ว อุปมาเหมือนไม้ใกล้ฝั่ง บุตรของเรากันนี้จะยกให้เป็นภรรยาหรือท่าน จะได้ฝากผีแก่ท่านสืบไป ซึ่งเราว่าทั้งนี้ท่านจะเห็นประการใด ถ้าไม่ควรท่านอย่าถือโทษเลย	อึ้งฮุ้นพูดกับ ลิไป	ความฉลาด เฉียบแหลม	อึ้งฮุ้นพูดแบบนั้นเพื่อให้ลิไปรับลูกสาวเป็นภรรยาหน่อย

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
136.	เมื่ออยู่ข้าพเจ้าได้สืบให้ป็น ข้าพเจ้าได้เรียนดูว่าสำหรับพระมหากษัตริย์แล้วควรประจําเมืองกับดาวบริวารทั้งปวงนั้น บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นดาวสำหรับพระมหากษัตริย์นั้นเศร้าหมอง แลความหาอุปราชนั้นมีศรีมั่งรือง ข้าพเจ้าพิเคราะห์ดูเห็นว่าพระเจ้าแผ่นดินจะดับสูญ ราชสมบัตินั้นจะได้แก่ท่านเป็นมั่นคง	อ้อยอิ่นพูดกับ ตั้งโต๊ะ	การสรรเสริญ	อ้อยอิ่นสรรเสริญตั้งโต๊ะ
137.	อันอย่างธรรมเนียมโบราณ ถ้าผู้ใดหาบุญแลศติปัญญามีได้ ก็ยอมแพ้แก่ผู้มีบุญแลปัญญาความคิด	อ้อยอิ่นพูดกับ ตั้งโต๊ะ	การอนุรักษ ธรรมเนียม	ถ้าผู้ใดหาบุญแลศติปัญญามีได้ ก็ยอมแพ้แก่ผู้มีบุญแลปัญญาความคิด
138.	หญิงรูปงามขบเสียดเพราะ ถิ่นนี้แต่มีริมฝีปากขลุ่ขึ้น แลหยกสองอันถึงมาตรว่าไม่แกะเป็นรูปสิ่งใดก็แอบเนื้อเย็นใจ พรักไทยนั้นเมล็ดเล็กก็จริง ถ้าลิ้มเข้าไปถึงลิ้นแล้วก็จะมิพษีศรัอ่อน	คำขบร้องของ นางเตยเวียน ให้ตั้งโต๊ะฟัง		
139.	เจ้ารูปงามดังนางฟ้าหาผู้เสมอมิได้	ตั้งโต๊ะพูดกับ นางเตยเวียน	การสรรเสริญ	ตั้งโต๊ะการสรรเสริญนางเตยเวียน
140.	ทุกวันนี้ข้าพเจ้ามีความสุขเพราะบุญท่าน ข้าพเจ้าหาสิ่งใดจะสนองคุณมิได้ แลนางเตยเวียนนี้ข้าพเจ้าได้เสียดมาแต่เน้อย ข้าพเจ้าจะยกให้แก่ท่านเป็นสิทธิ์	อ้อยอิ่นพูดกับ ตั้งโต๊ะ	ความกตัญญู กตเวที	ยกนางเตยเวียนให้แกตั้งโต๊ะ คุณตั้งโต๊ะ
141.	อ้ายลิไปมีเสียดแรงไว้ใจรักดังบุตรในอุทรบังอาจหยอกเมียได้	ตั้งโต๊ะร้อง ควาคลิไป		
142.	ท่านลิจจะคิดการใหญ่ เป็นโณมาขัดเคืองกับลิไปด้วยความมโนสารเล่า ถ้าลิไปเอาใจออกห่างท่านก็จะหวังเอาผู้ใดเป็นกำลังสืบไปเล่า	ลิพูดกับตั้งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	คิดถึงภายหน้าด้วย
143.	ขอให้ท่านหาตัวลิไปมา จึงเอาเงินทองของดีทั้งปวงให้ แล้วว่ากล่าวลอบโลบ โยนสมัศรสมาเสียเห็นลิไปจะมีใจปกติไปแก่ท่าน	ลิพูดกับตั้งโต๊ะ	ความฉลาด เลียบแหลม	รู้จักลอบโลบ โยนคนที่มิประโยชน์ต่อตัวเอง

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
144.	ข้าพเจ้าเป็นบุตรเลี้ยงอย่างอื่น รักข้าพเจ้าเหมือนหนึ่งบุตร ในอุทร จึงยกข้าพเจ้าให้เป็นภรรยาท่าน ข้าพเจ้าก็มีความยินดีด้วย แลมหาอุปราชไปรับข้าพเจ้ามาว่าจะแต่งงานให้อยู่เป็นภรรยาท่าน ครั้นมาถึงที่อยู่มหาอุปราชมิได้ทำตามคำ ว่า ท่านข่มเหงข้าพเจ้าทั้งนี้แลในอกข้าพเจ้านี้กรรมเป็นหนองอยู่ ได้ประมาณเดือนเศษมาแล้ว คิดว่าจะกลืนใจตายเสียก็ยังมีได้แลแลแจ้งความทุกขแก่ท่าน ชีวติจึงยังคงอยู่ วันนี้ข้าพเจ้า ได้กราบลาแลแจ้งความทุกขในอกแล้ว ก็จะลาตายไปให้พ้นความระก้ำใจต่อหน้าท่าน ให้เห็นความสัตย์ข้าพเจ้า	นางเดียวเสียน พูดกับลิไป	ความอดทนอด กลืน	นางเดียวเสียนทนต่อการข่มของ ตั้งโต๊ะจนจะอดไม่ได้แล้ว
145.	ซึ่งจะทรงมาน ในชาตินี้ก็ยัง ได้ความลำบาก เพราะเจ้ากรรมมาตามทัน ชาตินี้บุญน้อยแล้วมิได้อยู่ ปรนนิบัติท่านผู้เป็นสามี ข้าพเจ้าจะขอตายไปให้พ้นความเวทนา เกิดมาชาติหน้าข้าพเจ้าจะขอเป็น ภรรยาท่าน จะปรนนิบัติรักษาท่านตามความปรารถนาข้าพเจ้า	นางเดียวเสียน พูดกับลิไป	ความจงรักภักดี	เกิดมาชาติหน้าข้าพเจ้าจะขอเป็นภรรยา ท่าน จะปรนนิบัติรักษาท่าน
146.	เจ้าจะมาค่วนตืนตายไปก่อน ใช้นั้น ไม่ควร จงฟังคำเราว่าเกิด ในชาตินี้ถ้าเรามิได้เจ้ามาเป็นภรรยา เราก็ไม่ขออยู่เป็นชายสืบไปเลย	ลิไปพูดกับ นางเดียวเสียน	ความมั่นใจใน ตนเอง	ลิไปมั่นใจว่าจะเอามาางเดียวเสียนมาเป็น ภรรยาได้
147.	แต่ข้าพเจ้าทนทุกข์ทรมานมาถึงเดือนเศษแล้วแลความระก้ำใจในอก วันหนึ่งน้นอุปมาข้าเหมือน กิ่งขวยปี ถ้าท่านเมตตาจะเลี้ยงข้าพเจ้าเป็นภรรยาอยู่ จะคิดผ่อนผันประการใดก็ขอให้ท่านเร่งคิด	นางเดียวเสียน พูดกับลิไป	ความอดทนอด กลืน	นางเดียวเสียนอดทนรอให้ลิไปตัดสินใจ
148.	ถ้าท่านกลัวอายศัตรูเฒ่าอยู่ขณะนี้ ท่านจะไม่ได้เห็นหน้าข้าพเจ้าสืบไปแล้ว	นางเดียวเสียน พูดกับลิไป	ความมีเมตตา กรุณา	สอนลิไปว่าไม่ต้องกลัวใคร
149.	ข้าพเจ้าได้ขึ้นลือชาราษฎรแต่ชื่อท่านดังเสียงฟ้า ข้าพเจ้าเอามือปิดหูไว้ด้วยกลัวอำนาจ ว่าเข้มแข็ง กล้าหาญ ในการสงครามหาผู้ใดเสมอมิได้ บัดนี้ข้าพเจ้าได้เห็นแลฟังวาจาของท่านนั้น ไม่สมกับคำ ลือ เมื่อพิเคราะห์ดูเห็นว่าท่านกลัวอำนาจตั้งโต๊ะจะเป็นอันมากอยู่ขณะนี้ เห็นจะคิดการ ไปมิตลอดแล้ว	นางเดียวเสียน พูดกับลิไป		
150.	ลิไปนั้นเป็นคนหามีก็บุญคุณ ไม่ เลี้ยงเราเลี้ยงเป็นบุตรควรหรือมาทำหยาบช้าแก่นางเดียวเสียนซึ่ง เป็นภรรยาเรา เราจำจะฆ่าลิไปเสียจึงจะหายความแค้น	ตั้งโต๊ะพูดกับลิ พูด	ความรู้ผิดชอบ ชั่วดี	ลิไปเป็นคนอกตัญญู เราเลี้ยงเป็นบุตร ควรหรือมาทำหยาบช้า

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
151.	ท่านจะจำลิลิไปเสียมัน ข้าพเจ้านั้นเห็นมีบั้งควร ข้าพเจ้าจะเปรียบเนื้อความให้ท่านฟังข้อหนึ่ง ครั้งหนึ่งเจ้าเมืองมอช้องอ่อง รู้ข่าวว่าเจ้าเมืองหนึ่งมีลูกสาวรูปงามจึงให้คนไปขอ เจ้าเมืองนั้นมิยอมให้มอช้องอ่องก็โกรธ จึงให้เจียวหยงทหารเอกคุมทหารไปตีเมืองนั้นได้ เจียวหยงจึงเอาลูกสาวมาถวายแก่มอช้องอ่อง จึงว่าแก่เจียวหยงว่า ท่านมีความชอบไปตีเมืองนี้ได้ จะเอานางมาให้แก่นั่นหาขินดีไม่ ควรท่านจะเอาไว้เป็นภรรยาเถิด มอช้องอ่องก็ยกนางนั้นให้แก่เจียวหยงตามมีความชอบ เจียวหยงก็มีความยินดีคิดคดอยู่ต่อมอช้องอ่อง ครั้นอยู่มานี้ก็ลักลอบไว้เป็นสาวกรดหาผู้ใดจะรับเอาสาวกรดด้วยข้าศึกมิได้ เจียวหยงมีความรักดีต่อมอช้องอ่องอาจสาวออกตีข้าศึกแตกไป เลลไปเป็นทหารเอก แล้วท่านก็เลี้ยงเป็นบุตรไว้เนื้อเชื่อใจอยู่ควรที่จะบำรุงน้ำใจลิลิไว้ไว้ดูแลท่านจะมาเห็นแก่หญิงคนเดียวนี้นี้ด้วยอันใด ขอให้ยกนางเดียวเสียให้เป็นภรรยาเถิดวันด้วยอันใด ขอให้ยกนางเดียวเสียให้เป็นภรรยาเถิด ลิลิไปก็จะมิใจรักลิลิไปต่อท่าน	ลิลิพูดกับดั่งโต๊ะ	ความมีเมตตา กรุณา	เตือนตั่งโต๊ะว่า ควรยกนางเดียวเสียให้ลิลิไปเพื่อบ้านเมือง
152.	ข้าพเจ้าเป็นผู้หญิง อุดต่ำหรีกษัตราภพได้เป็นภรรยาหมานพราธ ข้าพเจ้าก็เหมือนมารดาลิลิไปแลท่านจะยกข้าพเจ้าให้เป็นภรรยาเถิดลิลิไปผู้เป็นบุตรท่านข้าพเจ้าไม่ยอม อุปมาเหมือนท่านเจียวบุณยกองแล้วเอาหมากับมาทำให้ด่าเสียลิลิไปจะนี้ ข้าพเจ้าได้ความอภัยคนใด ซึ่งจะครองชีวิตอยู่ดูหน้าคนลิลิไปนั้นไม่ได้	นางเดียวเสีย พูดกับดั่งโต๊ะ	การอนุรักษ ประเพณี วัฒนธรรม	นางเดียวเสียเป็นภรรยาหมานพราธก็เหมือนมารดาลิลิไป ท่านไม่ควรยกข้าพเจ้าให้เป็นภรรยาเถิดลิลิไป เพราะว่าเป็นการกระทำที่ดีประเพณี
153.	ลิลิไปเป็นบุตรของนางเดียวเสียก็ให้เป็นภรรยาแล้ว แต่ซึ่งจะยกให้เป็นภรรยาเถิดลิลิไปนั้นผิดอย่างธรรมเนียมแต่ก่อน ซึ่งลิลิไปได้เกี่ยวพาเข้าหยอกนางเดียวเสียได้ความและอายนัก เราก็คยกไทยให้เสียแล้ว แลเนื้อความทั้งนี้ท่านจงออกไปบอกลิลิไปให้แจ้งเถิด	ดั่งโต๊ะพูดกับลิลิ	ความมีเมตตา กรุณา	ลิลิไปได้เกี่ยวพาเข้าหยอกนางเดียวเสียได้ความและอายนัก เราก็คยกไทยให้เสียแล้ว
154.	ซึ่งท่านมีฟังคำข้าพเจ้า แลการซึ่งคิดไว้ฉันเห็นจะเสียทั่วทั้งที่เพราะหญิงคนนี้	ลิลิพูดกับดั่งโต๊ะ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ถ้าท่านไม่ฟังคำข้าพเจ้า ท่านจะเสียที่

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
155.	ซึ่งท่านจะขึ้นใจเราเอากรรขยาก็เกิดไปนั้นเราไม่ฟังคำท่านแล้ว ถ้าท่านมีใจรักลิไปอยู่เองเอากรรขยาท่านมาบอกให้เกิดไปเองเกิด แต่มีลิไปอย่าให้ผู้ใดเอาเมื่อความขื่อนี้นี้มาซ้ำว่าละนี้อีก ถ้าผู้ใดมีฟังเราจะตัดศีรษะเสีย	ตั้งโต้ะพูดกับลิไป	ความเป็นผู้นำ	ลิไปอย่าให้ผู้ใดเอาเมื่อความขื่อนี้นี้มาซ้ำว่าละนี้อีก ถ้าผู้ใดมีฟังเราจะตัดศีรษะเสีย
156.	เราท่านทั้งนี้จะพากันหนีบหาย เพราะอินางเตยเสนคนนี้เป็นมันคง	ลิไปพูดกับพทพ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	นางเตยเสนจะทำให้หนีบหาย
157.	ซึ่งมหาอุปราชทำดังนี้อุปมาดังสัตว์เดียรัจฉาน	อึ้งอุ้นพูดกับ ลิไป	ความรู้ดีชอบ ชั่วดี	มหาอุปราชไม่มีความรู้ดีชอบชั่วดี
158.	ซึ่งตั้งโต้ะทำการหยบเข้าต่อบุตรเราซึ่งเป็นกรรขยาท่านๆ กับเราได้ความอภัยแก่คนทั้งปวงเป็นอันมาก แต่ตัวเรานี้ชราแล้ว ชีวิตเราจะอยู่ไปสักกี่วันเราคิดเอ็นดูแก่ท่าน ด้วยคนทั้งปวงนับถืออยู่ว่าท่านนี้มีฝีมือกล้าหาญ ซึ่งตั้งโต้ะทำดังนี้คนทั้งปวงก็จะดีเตียนท่าน	อึ้งอุ้นพูดกับ ลิไป	ความฉลาด เฉียบแหลม	พูดให้ลิไปเห็นตั้งโต้ะ
159.	ตัวข้าพเจ้าเกิดมาก็ถือว่าฝีมือกล้าหาญไม่ได้คิดจะอยู่ในอำนาจผู้ใด	ลิไปพูดกับ อึ้งอุ้น	ความมั่นใจใน ตนเอง	ข้าพเจ้าเกิดมาก็ถือว่าฝีมือกล้าหาญ
160.	อันความคิดแลฝีมือของท่านซึ่งจะอยู่ให้ตั้งโต้ะใช้สอยนั้นไม่ควรรูปร่างเหมือนแก้วได้แก่แว่น	อึ้งอุ้นพูดกับ ลิไป	การสรรเสริญ	อึ้งอุ้นชมฝีมือของลิไป
161.	แต่ข้าพเจ้ามีความแค้น คิดจะฆ่าอำมาตย์ผู้ใดได้ดังเตยเสนแล้ว แต่คิดรังโรคใจอยู่ด้วยได้เรียกว่าบิดาแล้ว ครั้นจะฆ่าเสียกลัวคนจะครหาหมิ่นหาได้	ลิไปพูดกับ อึ้งอุ้น	ความกตัญญู กตเวที	ลิไปไม่ฆ่าตั้งโต้ะเพราะคิดถึงบุญคุณ
162.	ตัวเป็นแตรตั้งโต้ะนั้นเป็นแซ่ตั้ง จะนับถือว่าเป็นบิดาด้วยอันใด เมื่อตั้งโต้ะเอาทวนพวงจะฆ่าท่านนั้นมิได้คิดว่าเป็นบุตร ซึ่งท่านจะกลัววันท่านนั้นไม่ชอบ	อึ้งอุ้นพูดกับ ลิไป	ความฉลาด เฉียบแหลม	พูดให้ลิไปเห็นตั้งโต้ะ

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อธรรม	แนววิเคราะห์
163.	ทุกวันนี้ตั้งโต๊ะเป็นศัตรูสามบิตทันทีก้อยมั่งอยู่กับใจ ซึ่งท่านทำราชการอยู่ในตั้งโต๊ะ ก็มีความชอบเป็นอันมาก ตั้งโต๊ะจะได้อุปมาหนึ่งให้เป็นขุนนางตำแหน่งใดก็หาไม่ได้ ถ้าท่านสัตย์ต่อพระมหากษัตริย์ตั้งใจทำบำรุงแผ่นดิน กำจัดศัตรูราชสมบัติเสีย แล้วท่านจะได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่มีชื่อในกฎหมายพระราชพงศาวดารสืบไป	อึ้งอื้นพูดกับ ลิไป๋	ความฉลาด เฉียบแหลม	พูดให้ลิไป๋กำจัดตั้งโต๊ะ
164.	ถ้าข้าพเจ้ามิได้ฆ่าอำมาตย์โต๊ะเสียเหมือนคำว่ามีชื่อให้อาวุธต่าง ๆ สังหารข้าพเจ้าเถิด	ลิไป๋สอบถามต่อ หน้าอึ้งอื้น	ความมั่นใจใน ตนเอง	มั่นใจว่ากำจัดตั้งโต๊ะจะต้องสำเร็จ
165.	ครั้งนี้พระมหากษัตริย์เลอาณาประชาราษฎร์จะได้อยู่เย็นเป็นสุข ก็เพราะสติปัญญาของท่าน	อึ้งอื้นพูดกับ ลิไป๋	การสรรเสริญ	อึ้งอื้นสรรเสริญความมีสติปัญญาของลิไป๋
166.	ถ้าเนื้อความนี้เรามีได้ทำตาม แลกสับเอาไปแพร่พรายให้ตั้งโต๊ะรู้ ขอให้ตัวเราออกเป็นสองท่อนด้วยอาวุธต่าง ๆ เหมือนเราหักลูกเกาทัณฑ์นี้เถิด	ลิขกสอบถามต่อ หน้าอึ้งอื้น	ความจริงรักกิติ	แสดงถึงความจงรักภักดีของลิไป๋
167.	ตัวแม่ก็แก่ชราแล้วอยู่ได้ถึงเก้าสิบเศษ แม่ได้ฟังบุญเจ็กก็คอยมีความสุขมาครั้งนี้แม่ให้ประหลาดใจด้วยให้เขม่น ไปทั่วทั้งกาย แลใจก็ให้สะอึกประหม่นมาเป็นหลายเวลาแล้ว ซึ่งเจ้าจะเข้าไปนั้นให้คิดการระมัดระวังตัวจงดี	มารดาของ ตั้งโต๊ะพูดกับ ตั้งโต๊ะ	ความมีเมตตา กรุณา	เตือนลูกต้องระมัดระวัง
168.	ชั่วหยงนี้เป็นคนมีสติปัญญาทำการราชการสัตย์ซื่อ มีคนรักเป็นอันมาก ถ้าท่านจะฆ่าเสียตามโทษผิดนั้นก็ควรอยู่ แต่ราษฎรทั้งปวงจะครหานินทาท่าน	ม้าหยิดกระซิบ บอกอึ้งอื้น	ความมีเมตตา กรุณา	ม้าหยิดเตือนอึ้งอื้น
169.	บ้านเมืองเป็นกลางพึงสงบลงวันนี้ พระเจ้าเหียนเต็กก็ทรงพระเยาว์อยู่ แลชั่วหยงนั้นมิมีสติปัญญาก็จริง แต่จะให้ขุนนางปรีกษาราชการด้วยเรานั้นไม่ได้กฎหมายทั้งปวงจะพ้นเพื่อนไป	อึ้งอื้นพูดกับ ม้าหยิด	ความศรัทธา	อึ้งอื้นไม่ศรัทธาในตัวชั่วหยง
170.	ธรรมดาแผ่นดินถ้าผู้มีสติปัญญามิได้ เมืองนั้นก็พลันมีอันตรายหาหยิดยาวไม่	ม้าหยิดพูดกับ ขุนนางทั้งปวง	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	คิดถึงอนาคตของบ้านเมือง

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
171.	เราชกกันเป็นคนที่โลกหาความสัจได้ จะเสียไรมันไม่ควรร	ลิไปพูดกับ คนของเอชกย		
172.	ศึกครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก ซึ่งจะอยู่ด้านทานนั้นเห็นเหลือกำลัง ขอทำแรงขึ้นมานี้เอาตัวรอดไว้ ก่อนจึงจะได้คิดการต่อไป	ลิไปพูดกับ อึ้งอู้น	ความเป็นผู้นำ	ลิไปตัดสินใจให้อึ้งอู้นหนี
173.	เดิมเรากับทำกัน จะทำบุรุษแผ่นดินให้อยู่เย็นเป็นสุขก็สมคิดแล้ว บัดนี้เกิดเหตุขึ้นเพราะ พวกตั้งโต๊ะ และเราจะหนีเอาตัวรอดนั้นไม่ควรร ถึงจะตายก็เอาความชอบไว้ภายหน้าท่านจะ ไปเกิด แต่ช่วยเขาเมื่อความทั้งนี้ไปแจ้งแก่หัวเมืองทั้งปวงว่าเรานับไปด้วย บัดนี้เกิดเหตุขึ้นใน เมืองหลวง ให้หัวเมืองทั้งปวงตั้งใจทำบุรุษแผ่นดิน ยกกองทัพเข้ามาช่วยกำจัดศัตรูราชสมบัติ เสีย	อึ้งอู้นพูดกับ ลิไป	ความจงรักภักดี	อึ้งอู้นมีความจงรักภักดีต่อแผ่นดิน ไม่ กลัวตาย
174.	ข้าพเจ้า มีสัตย์สุจริตต่อแผ่นดิน จึงมาตั้งโต๊ะเสียบัดนี้ลิกุยกุยกจะเอาตัวข้าพเจ้า ครั้นข้าพเจ้าจะรัก ชีวิตบัดนี้แล้วอยู่ ก็จะเกิดอันตรายในพระราชฐานมากไป ข้าพเจ้าจะขอเอาชีฟไปให้ลิกุยกุยกจะเอา สนองพระคุณพระองค์	อึ้งอู้นพูดกับ เจ้าเหียนเต๋	ความกตัญญู กตเวที	ข้าพเจ้าจะขอเอาชีฟไปให้ลิกุยกุยกจะเอา สนองพระคุณพระองค์
175.	ฮ้ายตั้งโต๊ะนั้นเป็นศัตรูราชสมบัติ ทำการหยาบฆ่าต่อแผ่นดินเป็นอันมากกึงงาเสีย ขุนนางแล ราษฎรทั้งปวงก็มีความยินดีด้วย เหตุไฉนตัวจึงมีความเจ็บแค้นด้วยฮ้ายขบถ	อึ้งอู้นพูดกับ ลิกุยกุยก	ความรู้ผิดชอบ ชั่วดี	ลิกุยกุยกไม่รู้ผิดชอบชั่วดีเจ็บแค้นแทน ตั้งโต๊ะ
176.	ซึ่งภูมิอาทังสี่ไว้ทำราชการด้วยนั้น เพราะมึงเป็นพวกขบถกลัวแผ่นดินจะเป็นอันตราย จึงมึงคิด การทั้งนี้จึงประราธนาถึงใดก็เร่งทำเถิด ภูมิได้กลัวความตาย	อึ้งอู้นพูดกับ ลิกุยกุยก	ความกล้าหาญ	อึ้งอู้นไม่ได้กลัวความตาย
177.	ซึ่งจะทำกลางถึงพระเจ้าเหียนเต๋นั้นเราไม่เห็นด้วย หัวเมืองทั้งปวงแลอาณาประชาราษฎร์เห็นจะ ไม่ยอมด้วยเรา ก็จะยกทหารเข้ามาทำการรบพุ่งเป็นการใหญ่ เราจะได้ความขัดสน ขอให้ชวนกัน เข้าไปเฝ้าพระเจ้าเหียนเต๋ขอร้องทำราชการในเมืองหลวง แล้วจึงค่อยคิดอ่านเอาบับสั่งให้หาหัว เมืองเข้ามาจับเอาเสียให้สิ้น ราชสมบัตินั้นจะได้แก่เราโดยง่าย	เดียวเจหวน เดียวพูดกับลิกุยก กุยก	ความฉลาด เฉียบแหลม	ใช้กลอุบายทำได้ราชสมบัติ

ตอนที่	เนื้อความ	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
178.	ตัวท่านกับเราเป็นชาวบ้านเดียวกันมาแต่เนิ่นนาน โฉนท่านหาความเมตตาไม่ จะมาทำอันตรายแก่เรา	หันซุยกพูดกับ หวนเตียว	ความเป็นมิตร	รู้จักกันมาตั้งแต่เป็นเด็กไม่ควรมาทำกัน
179.	ทุกวันนี้ราชการในเมืองหลวงเป็นสิทธิอยู่กับลิขุยๆ ให้เรายกออกมาตามท่านทั้งนี้ก็เป็นภาระใหญ่ แลเราจะเห็นแก่หน้าท่านอยู่นั้นมิได้	หวนเตียวพูดกับ หันซุยก	ความรับผิดชอบ	หวนเตียวมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
180.	เรายกมาทำการทั้งนี้ก็เพราะหวังจะทำปารุณแผ่นดินให้อยู่เย็นเป็นสุข ถึงท่านจะมีคิดถึงเราก็จึงคิดถึงพระเจ้าให้ชนได้ซึ่งครองราชสมบัติมั่นคง	หันซุยกพูดกับ หวนเตียว	ความจงรักภักดี	ความจงรักภักดีต่อแผ่นดิน
181.	บัดนี้บ้านเมืองยังมิสงบ ซึ่งจะให้ทหารออกไปจับหวนเตียว เห็นว่าหวนเตียวจะไม่ยอมให้จับ โดยง่ายก็จะเกิดรบพุ่งกันขึ้นอีก ขอให้แต่งคนออกไปบอกแก่เตียวจางหวนเตียว โดยตัว ซึ่งยกไปตามม้าแห่งหันซุยกไม่ทันนั้นก็แล้วไปเถิด บัดนี้เราแต่งโตะเชิญขุนนางทั้งปวงมาเสปสุรา จึงให้หาเตียวจางหวนเตียวเข้ามากิน โตะด้วย ถ้าเตียวจางหวนเตียวเข้ามากิน โตะแล้วจึงค่อยจับเอา การจึงจะไม่ วุ่นวาย	กาเซียงพูดกับ ลิขุย	ความฉลาด เฉียบแหลม	จับหวนเตียวแต่ไม่ทำให้วุ่นวาย
182.	ฮวันเสียวเป็นคนหยาบช้า เห็นเราจะอยู่ด้วยสืบไปนั้นมิได้ บัดนี้หัวเมืองฝ่ายตะวันออกนั้นโจโจได้เป็นใหญ่ มีใจโอบอ้อมอารีแก่คนทั้งปวง เราพากันไปอยู่ด้วยจึงจะควร	ซุนฮกกับซุนถิว ปรึกษากัน	ความรู้ดีชอบ ซั้วดี	ฮวันเสียวเป็นคนหยาบช้า โจโจได้เป็นใหญ่มีใจโอบอ้อมอารี ไม่ควรไปอยู่กับฮวันเสียว
183.	ข้าพเจ้าได้มีคนทั้งปวงเล่าลือว่าเทียหยกชาวเมืองตงกุ่มนั้นมีสติปัญญา บัดนี้อยู่ในเมืองกุนจิว เป็น โฉนท่านมิเกลียดล่อมนามาไว้	ซุนฮกพูดกับ โจโจ	ความรอบคอบ ระมัดระวัง	ซุนฮกมีความคิดรอบคอบ
184.	ซึ่งท่านสรรเสริญข้าพเจ้าๆ ที่มีสติปัญญาน้อยแลถูกแกล้วเมืองเดียวกับท่านมีสติปัญญาเป็นอันมาก เป็น โฉนท่านมิว่าให้อาตมาถูกแกล้วไว้ทำราชการด้วย	เทียหยกพูดกับ ซุนฮก	ความไม่เห็นแก่ ตัว	เทียหยกยกโอกาสที่ดีให้ถูกแกล้ว

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
185.	เดียนอูคนนี้เป็นชาวเมืองจันลิว แลเดียนอูคนนี้มีกำลังกล้าแข็ง ข้าพเจ้ามีความเสียเป็นอันมากแล้วหนนี้ไปอยู่ป่า พอข้าพเจ้าออกไปเที่ยวเล่นเห็นเดียนอูดีเสียตายแล้วข้ามแม่น้ำมาพบข้าพเจ้า ๆ เห็นสมควรเป็นทหาร ข้าพเจ้าจึงเกลี้ยกล่อมมาอยู่เป็นทหาร	แสดหัวตันพูดกับโจโฉ	ความฉลาด เฉียบแหลม	เดียนอูมีกำลังกล้าแข็งจึงเกลี้ยกล่อมมาอยู่เป็นทหาร
186.	ซึ่งได้เกลี้ยกล่อมมาฆ่าบิดาเราเสียยนั้น เราจะยกทหารไปเหยียบเมืองซึ่งใจให้ราบเป็นแผ่นดิน จึงจะหายความแค้น	โจโฉพูดกับทหาร	ความกตัญญู กตเวที	แก้แค้นให้บิดา
187.	ข้าพเจ้ารู้ว่าท่านยกทหารมาจะรบใดก็ตาม หวังจะแก้แค้นซึ่งบิดาท่านตาย แลได้เกลี้ยกล่อมเมืองซึ่งใจนั้นเป็นคนดีต่อหรือจึงให้เดียนอูคุมทหารไปส่งบิดาท่าน ซึ่งเกิดเหตุขึ้นทั้งนี้เพราะเดียนอูเป็นคนโลกฆ่าบิดาท่านเสียเกลี้ยเอาทหารพยัสสินของหนนี้ไปอยู่ป่า ได้เกลี้ยนั้นจะได้คบคิดให้ข้าพเจ้าได้ซึ่งท่านสั่งทหารว่า ถ้าได้เมืองซึ่งใจแล้วจงฆ่าหญิงสาวเมืองเสียให้สิ้นนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าชาวเมืองทั้งปวงหาความผิดมิได้ จะให้ฆ่าเสียนั้นไม่ชอบ ซึ่งข้าพเจ้าว่าทั้งนี้ของท่านคำริดุจจะควรเถิด	ตันกึ่งพูดกับโจโฉ	ความยุติธรรม	โจโฉสั่งทหารว่า ถ้าได้เมืองซึ่งใจแล้วจงฆ่าชาวเมืองเสียให้สิ้น ตันกึ่งเห็นว่าชาวเมืองทั้งปวงไม่มีความผิด จะให้ฆ่าเสียนั้นไม่ควร
188.	ครั้งเราหนีตั้งโต๊ะนั้นท่านยอมไปด้วยเราแล้วทั้งเรเสียดนี้ไปกลางทาง บัดนี้กลับมาหาเรา แลได้เกลี้ยนั้นคิดเป็นกลอุบายให้ทหารไปส่งบิดาเรา แล้วทำร้ายบิดาเรากับพรรคพวกตายเป็นอันมาก เรายกมาหวังจะแก้แค้นใดก็ตาม แลท่านมีหนเข้ามาหานี้เราทั้งนี้	โจโฉพูดกับตันกึ่ง	ความมั่นใจใน ตนเอง	โจโฉไม่รับฟังเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น
189.	ซึ่งเกิดเหตุทั้งนี้เพราะกรรมของเราตามทันชาวเมืองพลอยล้มตายเป็นอันมาก	ได้เกลี้ยพูดกับที่ปรึกษาทั้งปวง	ความสำนึกผิด	ได้เกลี้ยสำนึกว่าตัวเองไม่ตั้งใจมีผลต่อชาวเมือง
190.	เดิมข้าพเจ้าคิดว่าจะไปทำการการด้วยท่าน ครั้นรู้ว่าบิดาท่านมาถึงเมืองซึ่งใจ ข้าพเจ้าได้รับเข้ามาเลี้ยงดูแล้ว แต่งให้เดียนอูคุมทหารไปส่งหวังจะทำความชอบไว้ต่อท่าน แลเดียนอูนั้นเอาใจออกห่างข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากับพรรคพวกท่านเสีย แลข้าพเจ้าจะได้คิดอ่านเป็นกลอุบายให้เดียนอูทำร้ายนั้นหามิได้ ซึ่งท่านโกรธข้าพเจ้า ยกมาฆ่าชาวเมืองซึ่งหาความผิดมิได้นั้น ข้าพเจ้าเห็นไม่ควรของท่านจงคำริดุจชอบก่อน	ได้เกลี้ยพูดกับโจโฉ	ความยุติธรรม	โจโฉควรมีความยุติธรรม เพราะได้เกลี้ยไม่ได้ทำผิดอะไร

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
191.	มิ่งคิดกลอุบายแย่งชิงให้ทหารนำบิดาแลพรรคพวกถูกเสีย แลเอาความดีมาแก้ตัว	โจโฉพูดกับ โตเถียน	ความฉลาด เฉียบแหลม	ดูกลอุบายของโตเถียนออก
192.	เห็นเราจะสู้โจโฉไม่ได้ จึงจะคิดรบพุ่งไปและหนีทหารเลขาเมืองก็ลงพลตายเสียสิ้น ท่านทั้งปวงจงเอาตัวเรามัดออกไปส่งให้โจโฉ ทหารเลขาเมืองจึงจะรอดชีวิต	โตเถียนพูดกับ ทหารทั้งปวง	ความเสียสละ	เอาตัวเรามัดออกไปส่งให้โจโฉ ทหารเลขาเมืองจึงจะรอดชีวิต
193.	เรามีโซ่มนุชย์ขึ้นนางในเมืองบน เทวดาผู้ใหญ่ให้เราเอาเพลิงลงมาจุดเผาเรือท่านเสีย ตัวเราเป็นหญิงแกล้งหลงใจ โดยสารท่านมาท่านมิได้ทำอันตรายแก่เรานั้นก็เห็นว่าท่านมีความสัตย์อยู่มั่นคง ครั้นเราจะไปเผาเพลิงไปเผาเรือท่าน ก็คิดเทวดาผู้ใหญ่มิได้ ท่านจะเร่งไปจนทรัพย์สินสิ่งของที่เรือท่านเสียให้พ้นในเวลากลางคืนวันนี้จะเอาเพลิงเผาเรือท่านเสียตามคำเทวดา	หญิงสาวรูปงาม พูดกับบิศิก	ความกตัญญู กตเวที	ท่านมิได้ทำอันตรายแก่เรา แต่เราจะเอาเพลิงไปเผาเรือท่าน ขอให้ท่านเร่งไปจนทรัพย์สินสิ่งออกจากเรือ
194.	ท่านเป็นเจ้าเมืองซึ่งแลมีน้ำใจสัตย์ซื่อ โอบอ้อมอารี ราษฎรชาวเมืองมีใจรักท่านเป็นอันมาก ซึ่งจะให้อาตมาท่านส่งไปให้โจโฉนั้นไม่ควร ราษฎรทั้งปวงก็จะหาที่พึ่งมิได้ ท่านจงเกณฑ์ทหารเลขาชาวเมืองขึ้นรักษาหน้าที่จะเห็นโจโฉจะหักเอาเมืองโดยง่ายยังมีได้ขอให้แต่งหนังสือให้ข้าพเจ้าถือไป ขอกองทัพพะหยงเจ้าเมืองปักไธมาช่วยรบ โจโฉฉบับหนึ่งๆ ให้แต่งทหารถือไปขอกองทัพเพเต็งโกเจ้าเมืองเซียงจัวมาช่วยทำการรบพุ่ง โจโฉเป็นทัพกระหนาบ โจโฉก็จะแตกไป	บิศิกพูดกับ โตเถียน	ความฉลาด เฉียบแหลม	ขอกองทัพพะหยงเจ้า และกองทัพเพเต็งโก มาช่วยทำการรบพุ่ง โจโฉเป็นทัพกระหนาบ โจโฉก็จะแตกไป
195.	ซึ่งเรายกมาทั้งนี้ปรารถนาจะเอาเซียง ถ้าท่านเอาเซียงมาให้เราเหมือนดังเราจะยกกลับไป แม้ท่านมิให้เราทิ้งคุณพวกเพื่อนเข้าตีเอาเมืองปักไธนี้ให้ได้ แล้วจะนำบุตรภรรยาพี่น้องท่านเสีย	กวนไธโจรโพก ผ้าเหลืองร้อง บอกพะหยง	ความมีเมตตา กรุณา	ให้ทางเลือกพะหยง
196.	ตัวเราเป็นขุนนางรักษาขอบเขตเสมาของพระมหาภษตรีย์ แลมีเป็นแต่โจรจะมาทำโอ้อวดเรียกเอาเซียงแก่คุณนั้น กุมีเดย์ยอมให้ซึ่งมึงจะยกเข้าหักเอาเมืองให้ได้นั้นหากลัวมึงไม่	งหงยร้องตอบ กวนไธ	ความมั่นใจใน ตนเอง	ไม่กลัวกวนไธยกเข้าหักเอาเมือง

ตอนที่	เนื้อหา	การสนทนา ระหว่าง	หัวข้อคุณธรรม	แนววิเคราะห์
197.	ข้าพเจ้าชื่อไทสุอยู่เมืองอุบลราชธานี แลมารดาข้าพเจ้านั้นสรรเสริญถึงคุณท่านว่าได้ให้เลี้ยงข้าพเจ้าไปลาอาหารแก่มารดาข้าพเจ้ามาแต่ก่อน บัดนี้มารดาข้าพเจ้าแจ้งว่าโจรมาล้อมเมืองจึงให้ข้าพเจ้ามาช่วยรบหวังจะแทนคุณท่าน ข้าพเจ้าจึงรบฝ่าพวกโจรเข้ามา ได้ฆ่าฟันโจรเสียเป็นอันมาก	ไทสุผู้บอก ของหญิง	ความกตัญญู กตเวทิตะ	ความกตัญญูคุณเวทิตะที่มีบุญให้เรา
198.	เมื่อท่านยังน้อยอยู่นั้น เราเห็นว่าท่านจะมีสติปัญญา ควรจะเป็นทหาร ได้คนหนึ่ง เราจึงเอาของไปให้ทำไม้ตรีไว้แก่มารดาท่าน ซึ่งท่านมาช่วยเราครั้งนี้ เรามีความยินดีนัก	ของหญิงพูดกับ ไทสุ	ความเป็นมิตร	ของหญิงสร้างมิตรภาพไว้กับมารดาของ ไทสุ
199.	ท่านมีคุณต่อมารดาข้าพเจ้าเป็นอันมาก ถึงมาตราว่าข้าพเจ้าจะตายในทรีบ ก็เอาชีวิตสนองคุณท่านซึ่งมีคุณแก่มารดาข้าพเจ้า แลท่านจะมาห้ามไว้ไม่ให้ไปรบเหมือนหนึ่งมิให้ข้าพเจ้าแทนคุณมารดาข้าพเจ้าจะกลับไปในมารดาข้าพเจ้าก็ได้ทำตามคำ โทษก็จะมิแก่ข้าพเจ้าเป็นอันมาก	ไทสุผู้พูดกับ ของหญิง	ความกตัญญู กตเวทิตะ	ความกตัญญูคุณเวทิตะที่มีบุญให้เรา
200.	ของหญิงเจ้าเมืองบึงไธสงพรมมาถึงเจ้าเมืองพะวงแก้ว ด้วยบัดนี้กันดาร ไธสงพรมพวกโจรประมาณสี่หมื่นห้าหมื่น ล้อมเมืองไว้เป็นสามารด จึงมีความเมตตาช่วยรบโจรเป็นทัพกระหนาบไม้ตรีจะมีต่อกันสืบไป	ใจความใน หนังสือของ ของหญิงซึ่งมีไป ถึงเจ้า	ความฉลาด เลียบแหลม	ของหญิงขอความช่วยเหลือจากเจ้า

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นางสาวนาเวีย

วัน เดือน ปีเกิด

30 พฤษภาคม 2529

ประวัติการศึกษา

2552

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ
คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัด ลำปาง

